

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Məhərrəmlik bitdi,
toylar başladı -
qiymətlərdəki
fərq...
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 avqust 2025-ci il Çərşənbə axşamı № 150 (8760) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan daha bir dəhlizə qoşulur

Türkmenistanın iştirak etdiyi "Lapis-Lazuli" marşrutunun Zəngəzur koridoruna bağlanma perspektivi var

yazısı səh.3-də

Paşinyan o bədnam cümləni sənəddən çıxarır

yazısı səh.8-də

Kremlin son "qalası" yıxılır? - Ermənistanda çaxnaşma

yazısı səh.9-da

Türkiyə Ukraynaya qoşun göndərəcək - ilginç plan

yazısı səh.13-də

Azərbaycanın dostlarına hücum: Qusman, Markov... - növbədə kimdir?

yazısı səh.4-də

İrandan müharibə anonsu: bölgədə yeni gərginlik

yazısı səh.7-də

Rusiyanın "Turan sancısı" - Moskvadan şok etiraf

yazısı səh.6-da

Attestatda "5" alanlar qəbulda az bal toplayır - səbəb

yazısı səh.14-də

Daha bir ölkə dördgünlük işə keçir - bəs bizdə?

yazısı səh.15-də

Bir millətin iki serialı: nədə geri qalırsınız? - tənqidçi rəyi

yazısı səh.13-də

Universitetlərdə 3 mindən artıq yer qalıb

yazısı səh.11-də

ƏLİYEV, ƏRDOĞAN, PUTİN VƏ PAŞINYAN BİR ARADA

Çində keçiriləcək böyük zirvə Bakı-Moskva gərginliyini yumşalda bilər; Kreml başçısı Vaşinqtonda sülh sənədinə imza atan liderlərlə bir masa arxasında əyləşəcəkmi? - gözlənti

yazısı səh.5-də

Məktəbli bazarında ajiotaj: bir uşaq necəyə "baş" gəlir?" - qiymətlər

Yeni tədris ili yaxınlaşdıqca mağazalarda izdiham yaşanır, valideynlər endirim olan ünvanlara axışır; əməkdaşımız paytaxt dükanlarında xərcləri araşdırıb

yazısı səh.11-də

Firudin Cəlilov:
"O alimlərimiz
"erməni
dəyirmanına
su tökürlər"

yazısı səh.4-də

Vilayət Əlçəkmir -
"Qurani-Kərimdə
Qafqaz..."

yazısı səh.7-də

"Azərbaycanı
hansısa
ittifaqlara
cəlb etmək
cəhdləri var"

yazısı səh.6-da

Prezidentdən mühüm fərman - viza sadələşdirildi

2025-ci ildə Bakı şəhərində keçiriləcək Formula 1 yarışı ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün viza prosedurları sadələşdirilib. Musavat.com xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən, müəyyən edilib ki, 2025-ci ildə Bakı şəhərində keçiriləcək Formula 1 yarışı ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn və bu Sərəncamın 2-ci hissəsində qeyd edilən sənədlərdən hər hansı birini təqdim edən əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər 2025-ci il avqustun 25-dən sentyabrın 30-dək Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında viza ala bilərlər. Aşağıdakı sənədlərdən biri viza verilməsi üçün əsas hesab edilir:

Formula 1 yarışlarının beynəlxalq təşkilatçıları olan "Formula One Management Limited" Şirkətinin və Beynəlxalq Avtomobil Federasiyasının müvafiq qaydalarına uyğun olaraq akkreditasiyadan keçməni təsdiq edən akkreditasiya kartı və ya akkreditasiyadan keçməni təsdiq edən digər sənəd;

Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətində akkreditasiyadan keçməni təsdiq edən akkreditasiya kartı;

2025-ci ildə Bakı şəhərində keçiriləcək Formula 1 yarışına bilet, o cümlədən elektron bilet və ya biletin əldə olunmasını təsdiq edən sənəd.

2025-ci ildə Bakı şəhərində keçiriləcək Formula 1 yarışı ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi barədə "Formula One Management Limited" Şirkətinə, Beynəlxalq Avtomobil Federasiyasına və xarici ölkələrin müvafiq orqanlarına məlumat verməli;

2025-ci ildə Bakı şəhərində keçiriləcək Formula 1 yarışı ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi, habelə əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin "ASAN Viza" sistemi vasitəsilə elektron viza almaq imkanı barədə məlumatın Nazirliyin, eləcə də Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdəki səfirliklərinin və konsulluqlarının internet informasiya ehtiyatlarında yerləşdirilməsini təmin etməlidir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti Azərbaycan Respublikasına uçuşlar həyata keçirən aviasiya şirkətlərinə 2025-ci ildə Bakı şəhərində keçiriləcək Formula 1 yarışı ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi barədə məlumat verməlidir.

155 nəfərə elmi ad verilmədi

2025-ci ilin I yarısında elmi dərəcələrin verilməsi və ya verilməsindən imtina edilməsi ilə bağlı statistika açıqlanıb. Ali Attestasiya Komissiyası məlumat yayıb.

Məlumatla görə, ümumilikdə 285 nəfərə fəlsəfə doktoru, 51 nəfərə isə elmlər doktoru elmi dərəcəsi verilib. Eyni zamanda 141 nəfərə fəlsəfə, 14 nəfərə isə elmlər doktoru elmi adının verilməsindən imtina edilib.

Ən çox fəlsəfə doktoru dərəcəsi alan sahələr filologiya (52 nəfər), iqtisad (46 nəfər), tibb (32 nəfər) və texnika elmləri (27 nəfər) olub.

Elmlər doktoru üzrə isə filologiya elmləri (8 nəfər), tibb elmləri (7 nəfər) və texnika elmləri (7 nəfər) üstünlük təşkil edib.

Beləliklə, bu ilin birinci yarısında ümumilikdə 336 nəfərə elmi dərəcə verilib, 155 nəfərə isə elmi ad verilməsindən imtina edilib.

"Qarabağ"ın oyununu fransız hakim idarə edəcək

UEFA Çempionlar Liqasının pley-off mərhələsinin "Qarabağ" - "Ferentsvaroş" (Macarıstan) oyununun hakimləri bəlli olub.

Apasport.az xəbər verir ki, Bakıda keçiriləcək cavab görüşünü Fransadan olan hakimlər briqadası idarə edəcək.

Qarşılaşmada baş hakim Kleman Tyurpenə Nikolya Danos və Aleksis Auqer kömək edəcəklər.

Romen Lissorq isə dördüncü hakim funksiyasını yerinə yetirəcək.

Qeyd edək ki, avqustun 27-də Tofiq Bəhramov adına Respublika stadionunda keçiriləcək "Qarabağ" - "Ferensvaroş" görüşü saat 20:45-də başlayacaq.

Abşeronda faciə: uşaq yıxılıb öldü

Abşeron rayonunda faciəvi hadisə baş verib. Hadisə Saray qəsəbəsində yerləşən yaşayış kompleksində qeydə alınıb.

Belə ki, azyaşlı uşaq binanın 8-ci mərtəbəsindən yıxılaraq dünyasını dəyişib. İlk məlumata görə, hadisə ehtiyatsızlıq səbəbindən baş verib. Faktla bağlı Abşeron Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Əhali üçün "keşbek dövrü" sona çatır

Müştərilərin diqqətini cəlb etmək və gündəlik nağdsız ödənişləri stimullaşdırmaq üçün bankların uzun illərdir istifadə etdiyi əsas üsullardan biri "keşbek kampaniyaları" olub. Bu sistemin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, müştəri kartla ödəniş etdikdə müəyyən faizlə pul geri qaytarılır. İlk mərhələdə bu təşviqlər həm bank kartlarına olan marağı artırmaq, həm də nağdsız ödənişləri stimullaşdırmaq baxımından olduqca effektiv alət idi. Banklar bu yolla həm yeni müştərilər cəlb edir, həm də mövcud müştəriləri daha çox kartla alış-veriş etməyə həvəsləndirirdilər.

Son aylarda isə bank sektorunda diqqətçəkən dəyişiklik müşahidə olunur, illərlə müştərilərin ən sevimli kampaniyalarından sayılan "keşbek" sistemi getdikcə zəifləyir. Bir çox banklar keşbek faizlərini minimuma endirib, hətta ən çox istifadə edilən mağaza, yanacaq-doldurma məntəqələri və restoran kateqoriyalarında belə geri ödənişlər bəzən cəmi 0.5 faizə qədər azaldılıb. Hətta bəzi

banklar, ümumiyyətlə, bu kampaniyalardan imtina edərək, "keşbek dövrünün" artıq sona yaxınlaşdığını göstərirlər.

Modern.az-a açıqlamasında keşbek faizlərinin aşağı düşməsinə aydınlıq gətirən iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərlili qeyd edib ki, bu tendensiya təkcə bankların qərarı deyil, əslində bazarda formalaşan yeni reallıqlarla bağlıdır. Onun sözlərinə görə, keşbek kampaniyaları

nin əsas məqsədi insanları kartdan istifadəyə alışdırmaq idi: "Bu mərhələ artıq demək olar ki, başa çatıb. Bu gün əhalinin böyük əksəriyyəti gündəlik alış-verişlərini nağdsız, yeni kart vasitəsilə həyata keçirir. Başqa sözlə desək, insanlar kartla ödənişə vərmiş edib və bu davranış artıq adi bir hal alıb".

Iqtisadçı ekspert bildirir ki, banklar üçün keşbek kampaniyaları əvvəlki kimi cəlbədiçidir: "Belə təşviqlər onların birbaşa gəlir və mənfəətindən ayrılan vəsaitlər hesabına həyata keçirilir. Artıq kartdan istifadənin özü müştəri üçün bir üstünlük hesab olunduğuna görə, əlavə olaraq, motivasiya verməyə ehtiyac qalmır. Bu səbəbdən banklar keşbekləri ya azaldır, ya da tamamilə ləğv edir".

Aylıq pensiyaların orta məbləği artıb

2025-ci il 1 iyulun 1-i vəziyyətinə Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda 1103,3 min (ötən ilin iyulun 1-i vəziyyətinə 1101,0 min) pensiyaçı qeydiyyatda olub ki, bu da ölkə əhalisinin 10,8 faizini təşkil edir. Onların 64,6 faizi yaşa, 23,0 faizi əlilliyə, 12,4 faizi isə ailə başçısını itirməyə görə pensiya alır. Dövlət Statistika Komitəsi məlumat yayıb. Qeyd edilib ki, təyin olunmuş aylıq pensiyaların orta məbləği ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,5 faiz artaraq 538,1 manat təşkil edib və orta aylıq əməkhaqqının 49,0 faizinə bərabər olub.

"Ölkədə pensiyaçıların sosial müdafiəsini daha da gücləndirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 5 fevral tarixli 469 nömrəli Sərəncamına əsasən 2025-ci ilin 1 yanvar tarixindən orta aylıq nominal əməkhaqqının illik artım tempinə uyğun olaraq bütün növ əmək pensiyaları indeksləşdirilərək artırılıb. "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda edilmiş müvafiq dəyişikliklərə əsasən əmək pensiyasının minimum məbləği 14,3 faiz artırılaraq 2025-ci ilin 1 fevral tarixindən 320 manat müəyyən olub", - məlumatda bildirilib.

Çətənə kolu yetişdirdi, həbs olundu

Qəbələ rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən narkotik tərkibli bitkilərin kultivasiyasına qarşı əməliyyat keçirilib.

DİN-in Mətbuat Xidmətinin Şəki regional qrupundan bildirilib ki, tədbirlərlə 50 yaşlı Nəcəf Alxasov saxlanılıb. Ona məxsus fındıq bağında kultivasiya edərək yetişdirdiyi 107 ədəd çətənə bitkisi aşkar olunub. N.Alxasov çətənə kollarını satış məqsədilə əkdini bildirib. Faktla bağlı cinayət işi başlanılıb, təqsirləndirilən şəxs barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. İstintaq tədbirləri davam etdirilir.

Ağdərədə sümük qalıqları aşkarlandı

Ağdərə rayonunda insana məxsus olduğu ehtimal edilən sümük fraqmentləri aşkarlanıb. Report xəbər verir ki, sümük qalıqları Ağdərə şəhəri yaxınlığındakı meşəlikdə aşkar edilib. Tapılan sümük fraqmentləri bağlı araşdırma aparılır.

Bu gün Mehriban Əliyevanın doğum günüdür

Bu gün Azərbaycanın birinci xanımı, I vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın doğum günüdür. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, Mehriban Arif qızı Əliyeva 1964-cü ilin 26 avqustunda Bakı şəhərində anadan olub.

1982-ci ildə Bakı şəhəri 23 №-li orta məktəbi qızıl medalla bitirərək, N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

1988-ci ildə M.Seçenov adına 1-ci Moskva Dövlət Tibb İnstitutunu fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 1988-1992-ci illər ərzində Moskvada akademik Krasnovun rəhbərliyi altında Göz Xəstəlikləri Elmi-tədqiqat İnstitutunda işləyib.

1995-ci ildə Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə hazırda onun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu təsis olunub. 1996-cı ildə Mehriban Əliyeva Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliğ olunması məqsədilə üç dildə (Azərbaycan, ingilis və rus) çap olunan "Azərbaycan - İrs" jurnalını təsis edib. 2002-ci ildə Mehriban Əliyeva Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidenti seçilib.

Mehriban Əliyeva həmçinin Heydər Əliyev Fonduna rəhbərlik edir. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Mehriban Əliyeva Azərbaycanda mədəniyyətin, təhsilin, səhiyyənin və idmanın inkişafında səmərəli fəaliyyətinə, Azərbaycan xalqının mədəni irsinin beynəlxalq miqyasda geniş təbliğinə və birinci Avropa Oyunlarının təşkilində böyük xidmətlərinə görə "Heydər Əliyev" ordeni ilə təltif edilib.

Ağstafada piyadamaşın vurdu

Ağstafada 27 yaşlı kişi yol qəzasında xəsarət alıb. "Unikal"ın məlumatına görə, hərəkətdə olan avtomobil yolu qarşı tərəfə keçmək istəyən Qazax rayon sakini 1998-ci il təvəllüdlü R.Qurbanovu vurub. Piyada xəstəxanaya yerləşdirilib, vəziyyətinin orta-ağır olduğu bildirilir. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Azərbaycan daha bir dəhlizə qoşulur

Türkmənistanın iştirak etdiyi "Lapis-Lazuli" marşrutunun Zəngəzur koridoruna bağlanma perspektivi var

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Aşqabada rəsmi səfəri zamanı Özbəkistan, Türkmənistan və Azərbaycan arasında ticarət-İqtisadi və nəqliyyat sahəsində mühüm sənədlər imzalanıb. Aşqabadda baş tutan zirvə və aparılan müzakirələr bir qayda olaraq regional proseslərdən kənarda qalmağa üstünlük verən Türkmənistanın aktivləşməsi fonunda xüsusilə diqqəti cəlb edir. Rəsmi Aşqabad regional nəqliyyat-logistika layihələrinin aktiv iştirakçısı olmaq istiqamətində sürətli addımlar atmaqdadır.

Məlumdur ki, Mərkəzi Asiya ölkələri ilə Avropa İttifaqı arasında ticarət əlaqələrinin qurulması baxımından ən yaxşı mövqeyə Qazaxıstan və Türkmənistan sahibdir: yüklərin Avropaya ötürülməsində həlledici olan Xəzər dənizi sahiliyindəki yerlərinə görə. Bu amilin sayəsində onların regiondan Avropaya göndərilən

ümumi yüklərin həcmində payı 96 faizə yaxındır. İndiyədək prosesdə aktivlik baxımından Qazaxıstan daha çox diqqəti cəlb edib. Bu aktivlik sayəsində Orta dəhliz də daxil olmaqla, regional nəqliyyat-tranzit layihələrinin əksəriyyətində aparıcı rol bu ölkəyə məxsus olub. Xəzər dənizi sahillərində daha əlverişli limanlara sahib olan

Türkmənistan son 2 ildə bu mövqeyindən bəhrələnmək, əsas regional layihələrdə açar ölkəyə çevrilmək üçün intensiv fəaliyyətlərə başlayıb.

Aşqabad həm Trans-Əfqan Dəmiryolu layihəsində payını artırmağa, həm də onun öz ərazisi vasitəsilə digər layihələrlə inteqrasiyasına nail olmağa çalışır. Belə layihələrdən birincisi Laps-Lazuli marşrutudur. "Lapis-Lazuli" marşrutu üzrə tranzit və nəqliyyat əməkdaşlığına dair Əfqanıstan-Türkmənistan-Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə arasında beşərəfli saziş 2017-ci il noyabrın 15-də Aşqabadda keçirilən Əfqanıstana dair VII regional iqtisadi əməkdaşlıq konfransında (RECCA - Regional Economic Cooperation Conference on Afghanistan) imzalanıb. Sənəd iştirakçı ölkələrin nəqliyyat infrastrukturunun (avtomobil, dəmir yolu və dəniz) modernləşdirilməsi, həmçinin gömrük rəsmiləşdirilməsi prosedurlarının asanlaşdırılması nəzərdə tutulur. Saziş razılıq əldə edən tərəflərin ərazisindən yüklərin fasiləsiz daşınmasına, nəqliyyatın tranzit hərəkəti ilə bağlı məsələlərin və prosedurların sadələşdirilməsi, nəqliyyat vasitələrinin, yüklərin və səmşinlərin təhlükəsizliyi ilə bağlı məqamların əhatə edir.

Nəqliyyat dəhlizinin "Lazurit" adlanması isə iki min il əvvəl bu marşrutla əfqan lazuriti və digər yarımqıymətli daşların Qafqaza, Balkan ölkələrinə, Şimali Afrikaya və Avropaya daşınması ilə bağlıdır.

2019-cu ildə Lapis-Lazuli üzrə yükdaşımaqlar başlanıb. Yüklər Heratdan Turqundistansiyasına, oradan Türkmənistanın Sərhədəbad şəhərinə, sonra bütün ölkənin ərazisindən keçərək Türkmənbaşı Beynəlxalq Dəniz Limanına çatdırılır, oradan avtomobil kar-

vanı Xəzər dənizi ilə Azərbaycan - Bakı Beynəlxalq Dəniz Limanına gətirilir, buradan isə Avropaya ötürülürdü.

2021-ci ildə Əfqanıstan, Türkmənistan və Azərbaycan da dəhliz üzrə məsul qurumlar müəyyənləşdirilib, lakin Əfqanıstanda hakimiyyət dəyişikliyi dəhliz üzrə işlərin 2 ilə yaxın müddətdə dayanmasına səbəb olub.

Türkmənistan Torqund-Herat dəmir yolunun çəkilişində ona görə maraqlıdır ki, gələcəkdə bu dəmir yolu Aşqabada, oradan isə Xəzər dənizi sahilindəki Türkmənbaşı limanına qədər uzana bilər. Türkmənbaşı limanı ilə Bakı Beynəlxalq Ticarət Limanı arasında əlaqə mövcuddur. Beləliklə, Əfqanıstanın Herat şəhərindən başlanan dəmir yolu Türkmənistan, Azərbaycan (Trans-Xəzər marşrutu) vasitəsilə Gürcüstana, Türkiyəyə və Avropaya uzanacaq.

Lazurit dəhlizinin əsas rəqibi İrandır. İranın Türkmənistan və Türkiyə ilə birbaşa dəmiryol əlaqəsi var, yüklər bu yolla Avropaya çatdırılır. Hazırda Əfqanıstandan Avropaya yüklərin bir hissəsi İran ərazisi ilə daşınır. Əfqanıstanla Pakistan arasında qeyri-sabit münasibətlər fonunda İran üzərindən tranzit yolları əfqan biznesi üçün daha cəlbədicə olmağa başlayıb.

Hazırda Azərbaycanın İranla rəqabətdə əsas üstünlüyü Tehranın Avropa və ABŞ-la münasibətlərindəki kəskinlik və sanksiyalarla bağlıdır. Lakin Zəngəzur dəhlizinin işə düşməsi ölkəmiz üçün daha dayanıqlı və səmərəli üstünlük formalaşdırır. Məlumdur ki, artıq Türkiyə tərəfi Naxçıvanı Qars dəmiryolu sistemi ilə birləşdirəcək. Qars-İğdır-Aralıq-Dilucu dəmiryolu xəttinin çəkilişlərinə başlayıb. Beləliklə, Zəngəzur dəhlizinin işə düşməsi Azərbaycan üzərindən yük ötürülməsi imkanlarını kəskin artırmaqla yanaşı, onu ən əlverişli ticarət yolu təklif edən ölkəyə çevirə bilər.

Buna görə də Azərbaycan Mərkəzi Asiya və Əfqanıstan üzərindən keçən marşrutların inkişafında ciddi maraq göstərir. Rəsmi Bakı Lazurit dəhlizinin inkişafı istiqamətində Talibanla fəal danışıqlar aparır. Bu marşrut Cənubi Asiya ilə Avropa arasında Mərkəzi Asiya, Xəzər və Cənubi Qafqaz üzərindən keçən daha genişmiqyaslı tranzit şəbəkəsinin bir hissəsinə çevrilə bilər.

İqtisadi islahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi

Ərdoğanın yeni Zəngəzur açıqlaması

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Qars-İğdır-Aralıq-Dilucu dəmir yolu xəttinin təmələqoyma mərasimi münasibətilə müraciət ünvanlayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, dövlət başçısı bu xəttin istifadəyə verilməsinin Şərqi və Cənub-Şərqi Anadolu bölgələrində istehsal və ixrac imkanlarını artıracağını, nəqliyyat infrastrukturunu yaxşılaşdıracağını və Aralıq dənizi hövzəsinin turizm potensialını gücləndirəcəyini bildirib.

Ərdoğanın sözlərinə görə, Rusiya, Azərbaycan, Ermənistan və Türkiyə arasında dəmir yolu şəbəkəsinin genişlənməsi regional ticarətə son dərəcə müsbət təsir göstərəcək: "Bu dəmir yolu xətti təkcə ölkəmiz üçün deyil, bütün region üçün böyük əhəmiyyət daşıyır".

nin (İİTKM) Türk Dünyası

Araşdırmalar Mərkəzinin

(TDAM) rəhbəri Vüsalə Cəfərova bildirib ki, Azərbaycan,

Türkmənistan və Özbəkistan

ortaq geoiqtisadi məkana

çevrilmək yolunda irəliləyir:

"Nəqliyyat və logistika sahəsində birgə infrastrukturun qurulması, marşrutların inteqrasiyası və liman imkanlarının qarşılıqlı istifadəsi prioritet sahələr kimi müəyyən olunub. Regionun əsas nəqliyyat arteriyaları olan Türkmənbaşı və Bakı limanları Orta dəhlizin effektivliyinin artırılması üçün strateji qovşaqlara çevrilir. Bu yanaşma təkcə yükdaşımaqla deyil, həm də Avrasiya miqyasında rəqabətli tranzit platformasının formalaşdırılmasını hədəfləyir. Zirvə çərçivəsində imzalanmış "Azərbaycan Respublikasının, Türkmənistanın və Özbəkistan Respublikasının Birgə Bəyanatı" üçtərəfli tərəfdaşlığın siyasi iradəsini və uzunmüddətli regional əməkdaşlıq perspektivlərini müəyyən edir. Bu sənəd üç Türk dövlətinin təkcə mədəni ortaq dəyərlər üzərində deyil, eyni zamanda konkret iqtisadi və infrastruktur layihələri əsasında inteqrasiya prosesinə keçdiyini nümayiş etdirir. Üç ölkə arasında strateji əməkdaşlıq çərçivəsinin əsas konturlarını müəyyən etməklə yanaşı, siyasi birlik və regional inteqrasiyanın möhkəmləndirilməsi məqsədilə qəbul edilən bəyanat Türk dövlətlərinin vahid platforma üzərində praktiki əməkdaşlığa keçmək niyyətini təsdiqləyir. Səfər çərçivəsində imzalanan "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi ilə "Türkmənəhəyayolları" Dövlət Xidməti arasında beynəlxalq hava əlaqələrinin gələcək inkişafı haqqında Anlaşma Memorandumu" iki ölkə arasında hava nəqliyyatı infrastrukturunun inkişafını və aviauçuşların genişləndirilməsini nəzərdə tutur. Bu həm turizm, həm də işgüzar səfərlər üçün əlverişli mühit yaradaraq nəqliyyat əlaqələrinin səmərəliliyini artıracaq".

artırılması və sənaye koope-

rasiyaları səhəsində qarşı-

lıqlı əməkdaşlığın gücləndirilməsi olub:

"Ölkələr arasında yüksək keyfiyyətli məhsulların tədarükünün təşviqi, tarif siyasətinin uyğunlaşdırılması və birgə istehsal imkanlarının genişləndirilməsi iqtisadi inteqrasiyanı gücləndirəcək. Enerji sektorunda isə karbohidrogen ehtiyatlarının işlənməsi və elektrik enerjisinin ixracı üzrə yeni layihələrin nəzərdə keçirilməsi bu sahədə ortaq investisiya fondlarının yaranmasını aktuallaşdırır. Beləliklə, Azərbaycan, Türkmənistan və Özbəkistanın iqtisadi əlaqələri tədricən strukturlaşdırılmış regional əməkdaşlığı hədəfləyir. Azərbaycan, Türkmənistan və Özbəkistan arasında imzalanan "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi, Türkmənistanın Dəmiryolu Nəqliyyatı Nazirliyi və Özbəkistan Respublikasının Nəqliyyat Nazirliyi arasında nəqliyyat-logistika əməkdaşlığı sahəsində Anlaşma Memorandumu" Orta dəhlizin və Transxəzər yükdaşımaqlarının texniki və institusional koordinasiyasını təmin edən mühüm çərçivədir. Vahid tarif siyasəti, terminalları qarşılıqlı uyğunlaşdırılması və dəmiryolu infrastrukturunun modernləşdirilməsi regional ticarətin dayanıqlılığını və həcmi artıracaq. Türkmənbaşı şəhərində Azərbaycan, Türkmənistan və Özbəkistan liderlərinin iştirakı ilə keçirilən yüksək səviyyəli görüşdə liderlər bir daha vurğuladılar ki, razılaşdırılmış təşəbbüslərin icrası üçün praktiki "Yol xəritəsi" hazırlanacaq və bu sənəd əsasında müvafiq nazirliklər tərəfindən əlaqələndirilmiş tədbirlər həyata keçiriləcək. Bu, üçtərəfli əməkdaşlığın yalnız siyasi bəyanatlar səviyyəsində qalmadığını, konkret mexanizmlərlə gücləndiriləcəyini nümayiş etdirir. İnstitusional çərçivədə fəaliyyətin koordinasiyası regional sabitliyin və dayanıqlı inkişafın əsas təminatına çevriləcək".

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Musavat.com xəbər verir ki, Kreml yayımladığı açıqlamada liderlərin Ukrayna ətrafında diplomatik həll səylərini müzakirə etdiyini bildirib. Pezeşkian Rusiyanın atdığı addımlara dəstək ifadə edib.

Telefon söhbətində həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın aktual məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq diqqət mərkəzində olub. Liderlər İranın nüvə proqramı, eləcə də Cənubi Qafqazda baş verən hadisələr barədə də fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Pezeşkian qarşıdakı görüşlərini Çin Xalq Respublikasının Tyanjin şəhərində avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitində gerçəkləşdirmək barədə razılığa gəliblər.

Putinlə Pezeşkian

Qafqazı müzakirə etdilər

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə İran Prezidenti Məsud Pezeşkian arasında telefon danışığı olub.

Rusiyanın tanınmış politoloqu Sergey Markov "xarici agent"lər siyahısına salınıb. Bu barədə Musavat.com xəbər verir. Artıq onun "xarici agent"lər siyahısına daxil edilməsi ilə bağlı bir sıra detallar məlum olub. Modern.az-ın yaydığı məlumata görə, bu qərarın səbəbi onun Xankəndidə keçirilən III Şuşa Qlobal Media Forumunda iştirakı ilə bağlıdır.

Xatırladaq ki, 19 iyulda Xankəndidə keçirilən forumda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iştirakçıların suallarını cavablandırmış, Markov isə tədbirdən sonra verdiyi açıqlamada Prezident Əliyevi "müasir dövrün ən təcrübəli liderlərindən biri" adlandırmışdı: "Dünyada müharibədə qələbə qazanan, ərazi bütövlüyünü tam bərpa edən o qədər də çox dövlət yoxdur. Bir çox dünya liderləri bu qələbənin sirrini öyrənmək və bu təcrübəni mənimsəmək istəyerdilər".

Onu da bildirək ki, "Kommersant"-ın Rusiya prezident administrasiyasındakı mənbəsi də məlumatı təsdiqləyib. Mənbə bildirib ki, Markovun

Azərbaycanın dostlarına hücum: Qusman xərcəndi, Markov "xarici agent" oldu - növbədə kimdir?

Rusiya Xankəndidə keçirilən forumda iştirak etmiş siyasi xadimlərini bir-bir cəzalandırır - Bakıdan onlara dəstək verildi

Rusiyada hər hansı şəxs və ya təşkilat "xarici agent" siyahısına salındıqda, bütün çıxış və yazılarında bu statusu göstərməyə məcbur olur. Onlara əlavə maliyyə hesabatlılığı öhdəlikləri qoyulur və qanun pozuntusu halında cərimə və hətta cinayət məsuliyyəti nəzərdə tutulur. Ekspertlər hesab edirlər ki, bu addım həm də ictimaiyyətdə həmin şəxslərin "xarici təsir altında olduğu" təsəvvürünü yaratmaq məqsədi güdür.

Markovun "xarici agent" siyahısına salınması siyasi motivli qərardır: "Onun bu siyahıya düşməsinin əsas səbəbi birmənalı olaraq hər zaman Azərbaycan həqiqətlərinə obyektiv yanaşmasından qaynaqlanır. Markovun cənab Prezident İlham Əliyevin qətiyyətini, sərkərdəlik bacarığını yüksək dəyərləndirməsi, Azərbaycanın ədalətli mövqeyini açıq şəkildə müdafiə etməsi bezi dairələri qıcıqlandırır. Rusiya Cənubi Qafqazdakı və daxildəki siyasi uğursuzluqlarını xarici faktor-

AMİP sədrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayevin qənaətinə görə, Azərbaycan həmin şəxsləri müdafiə edərsə, onların həyatına təhlükələr yarada bilər: "Markovun xarici agent elan olunması və bunu Şuşa Media Forumunda iştirak edib, ölkəmizi və Azərbaycan Prezidentini tərifi etməsi ilə əsaslandırmaqları gülünc addımlardır. Bu artıq Rusiya idarəçiliyində sağlam düşüncənin insanların günü-gündən azalmasına işarədir. Rusiyada

Firudin Cəlilov: "O alimlərimiz "erməni dəyirmanına su tökürlər""

"Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhə dair əldə edilən razılaşmalarda bir-birinə qarşı olan zərərli təbliğat işlərinə son qoymaq məsələsi də əksini tapıb. Sözsüz ki, bunlar fərqli bir yanaşmaların nəticəsində ortaya çıxan amillərdir. Bu, heç də xalqdan gələn bir "təşəbbüs" deyil. Belə halların olmasında maraqlı qüvvələr var".

Bu sözləri Teleqraf.az-a açıqlamasında sabiq təhsil naziri, professor Firudin Cəlilov deyib.

O bildirib ki, Rusiyadan, İrandan, Fransadan verilən təlimatlar əsasında Ermənistan cəmiyyətində Azərbaycana, Türkiyəyə qarşı təbliğat həyata keçirilir: "Bu cür hallar məhz kənar təsirlərlə körüklənir. Sadəcə camaatın belə işlərlə məşğul olması ağılına belə gəlmir. İndi sülhə nail olmaq üçün təbliğat məsələlərində diqqətli olunmalıdır. Zamanla bezi məsələlər həllini tapacaq. Sözsüz ki, xalq olaraq kiminlə qonşu olduğumuzu da unutmamalıyıq. Rusiyanın Cənubi Qafqazda olan maraqları fonunda bölgədə təxribatların, pozuculuq hallarının olması istisna edilmir".

Firudin Cəlilovun fikrincə, xalqlar arasında dostluğu və düşmənçiliyi təbliğ edənlər ilk növbədə alimlər, diplomatlar və siyasətçilərdir: "Mən erməni alimini qınaya bilmirəm. O yazır ki, Nuh peyğəmbər də erməni idi, "böyük Ermənistan" olub və s. Azərbaycan tarixçiləri, alimləri isə bilərəkdən və ya bilməyərək ermənilərin "dəyirmanına su tökürlər". Vaxtilə erməni alimləri Qarabağ mövzusunda aid yüze qədər kitab yazmışdılar. Azərbaycanda isə bu, barmaqla sayılacaq səviyyədə idi. Ermənilər məhz yazılarla cəmiyyəti bu prosese hazırlamağa çalışırdılar".

Professor hesab edir ki, ermənilərə Qafqazda dövlət yaradan Rusiya imperiyası onların ərazilərini genişləndirmək istəyirdi: "Bu "plan" baş tutmadı. Əsas "A variantı" məhz bu idi ki, keçmiş Dağlıq Qarabağın ərazisi Ermənistanla birləşdirilsin. Amma Azərbaycan bunun qarşısını aldı. Unutmaq olmaz ki, o qüvvələrin "B planı" da var. Ona görə də bundan sonra daha çox diqqətli olmalıyıq".

Sergey Markov

Mixail Qusman

xarici agentlərin reyestrinə salınması iyulda keçirilən forumla əlaqədardır.

Maraqlıdır ki, həmin forumda iştirak edən digər rusiyalı media nümayəndələri də təzyiqlərlə üzləşiblər. TASS-ın baş direktorunun birinci müavini Mixail Qusman tədbirdən sonra vəzifəsindən uzaqlaşdırılıb. İndi isə Markov "xarici agent" elan olunub.

Markov özünün Teleqram kanalında bildirib ki, ona qarşı hücumlar Rusiyanın düşmənləri və Putinin ətrafındakı siyasətçilər tərəfindən təşkil olunur: "Gələcəkdə onlar ya satqın kimi ifşa olunacaqlar, ya da korrupsioner məmur kimi işdən çıxarılacaqlar. Mən xarici agent deyiləm. Bunu hamı bilir. Mən 25 il ərzində Putinin siyasətini dəstəkləmişəm və indi də dəstəkləyirəm. Mən Kanadanın sanksiyaları altındayam".

Azərbaycanın dostlarına təzyiq - siyahı böyüyür

Markov uzun illərdir Azərbaycanın dostu kimi tanınır. Onun obyektiv mövqeyi və təhlilləri Bakıda da yüksək qiymətləndirilir. Amma təzyiqlər yalnız onunla məhdudlaşmır. Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyən başqa rusiyalı ekspertlər, məsələn, Maksim Şevçenko da gündəmdədir.

Sual açıq qalır: Rusiyanın növbəti hədəfi kim olacaq? Markovun həbsi gündəmə gələ bilərmi? Azərbaycanın dost ekspertləri necə müdafiə olunacaq?

Politoloqlar və deputatlar hesab edirlər ki, Azərbaycan artıq dostlarının arxasında dayanmalı və bu cür siyasi təzyiqlərə qarşı mövqeyini açıq şəkildə ortaya qoymalıdır...

Parlamentin üzvü, Ana Vətən Partiyasının sədr müavini Günay Ağamalı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki,

larla əlaqələndirməklə ölkə ictimaiyyətini manipulyasiya etməyə çalışır. Təbii ki, burada Şuşa Qlobal Media Forumunda iştirak edən TASS Agentliyinin baş direktorunun birinci müavini Mixail Qusmanın işdən azad olunması, Sergey Markovun hədəf seçilməsi ön planda qərarlaşır. Bütün bunlar isə Azərbaycanın çoxvektorlu, balanslaşdırılmış və müasir siyasi sistemin reallıqları fonunda həyata keçirdiyi strateji aktivliyə təzyiq göstərmək üçün görülmə işlərdir".

Deputat Markovun təklif etdiyi söylədi: "Rusiyada Azərbaycanın mövqeyini obyektiv işıqlandıran və ictimaiyyətə ədalətli mövqə çatdıran ekspertlər sırasında Maksim Şevçenko da var. Əgər bu proses davam edərsə, Azərbaycan həqiqətlərini müdafiə edən digər ekspertlərin də "xarici agent" elan edilməsi mümkündür".

xarici agentlərlə bağlı qanun var, bu, normaldır. Amma qanunun hansı şəkildə, necə tətbiq olunması heç kimi maraqlandırmır. Bununla da məsələ guya qanunauyğun qəbul olunur, əslində kökündən yanlışdır, qanuna dəban-dabana ziddir. Markov Azərbaycana gəlişi, Media Forumda iştirakı, ölkəmizlə bağlı istədiyi sözləri ilə Rusiyanın hansı qanunlarını pozub? Bu ilin əvvəllərinə qədər Rusiya siyasətçiləri, politoloqlar, hətta Kremlin sözcüləri Azərbaycan haqqında zaman-zaman müsbət ifadələr işlədiblər. O zamandan sonra qanunun çərçivəsində nə baş verdi ki, Azərbaycana gəlib ölkəmiz haqqında istədiyi söz deyənlər sonradan ya işdən çıxarıldılar, ya da xarici agent elan olunur? Kreml Azərbaycanın müstəqil xarici siyasət yürütməsindən, qonşuları ilə, xüsusilə Rusiya ilə bütün sahələrdə bərabər hüquqlu

şərtlərlə, milli maraqlar çərçivəsində əməkdaşlıq etmə istəyindən çox narahatdır. Amma bunu ən yüksək səviyyədə hələ də dilə gətirmirlər. Real fəaliyyətdə isə bunun əksini görürük. Rusiya siyasi və ictimai həyatında aktiv olan, Azərbaycana münasibətdə dost kimi davranan insanlar mövcuddur. Markovla bağlı atılan addım ilk növbədə onlara da xəbərdarlıqdır. Əslində isə Rusiya-Ukrayna müharibəsinin bu qədər uzanması, böyük maddi və insan itkilərinin olması səbəbindən panik halda qərarlar verməyə başlayıb. Bu gedişatla analoji addımların tək-

rar olunacağını görə biləcəyik. Hesab edirəm ki, rəsmi Bakı indiki zamanda həmin insanların açıq şəkildə müdafiəsinə qalxsın və etirazlar etsə, həmin şəxslərin ictimai, siyasi, hətta fiziki cəhətdən həyatlarına təhlükələr yarada bilər. Çünki göründüyü kimi, Rusiya son zamanlar öz vətəndaşlarına qarşı belə hər hansı qanun normalarını gözləmədən kəskin addımlar ata bilər. Amma başqa variantlarla onlara qarşı ola biləcək problemlərin olmamasına, yaxud aradan qaldırılmasına çalışsa bilər".

□ **Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan avqustun 31-dən sentyabrın 1-dək Çinin Tyanjin şəhərində keçiriləcək Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammitinə dəvət olunublar. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə məlumatı Çinin xarici işlər nazirinin köməkçisi Liu Bin verib. Rəsmi Pekin bildirib ki, Çin beşinci dəfədir ŞƏT sammitinə ev sahibliyi edir və bu, təşkilatın yaranmasından bəri ən böyük tədbir olacaq.

Sammitə dəvət olunan liderlər arasında Rusiya Prezidenti Vladimir Putin, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Pakistanın Baş naziri Şahbaz Şerif, Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko, Hindistanın Baş naziri Narendra Modi, İran Prezidenti Məsud Pezeşkian, Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev, Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov və digərləri var. Ermənistan tərəfi artıq Paşinyanın sammitdə iştirakını təsdiqləyib.

Heç şübhəsiz ki, qurumda Azərbaycanın rolu və sammitin önemi danılmazdır. Xatırladaq ki, ŞƏT 2001-ci ildə təsis olunub və hazırda 9 üzvü, 3 müşahidəçi dövləti, 14 dialoq tərəfdaşı var. Azərbaycan dialoq tərəfdaşları sırasında xüsusi çəkiyə malikdir. Bu mənada Prezident İlham Əliyevin dəvəti təsadüfi deyil: ölkəmizin yerləşdiyi strateji coğrafi mövqe təşkilat üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır və bu barədə dəfələrlə digər dövlətlər tərəfindən etiraflar olunub. Çin lideri Si Cinpinin də Azərbaycan Prezidentinə və dövlətinə böyük etimadı var. İki ölkə arasında strateji müttəfiqlik münasibətləri mövcuddur.

Üstəlik, 8 avqustda Vaşinqtonda sülh mətni paraflandıqdan sonra sammit pozitiv fon yarada bilər. Ekspertlər hesab edirlər ki, Əliyevlə Paşinyanın Çində bir araya gəlməsi də istisna deyil. Ərdoğan və Putinin də tədbirdə iştirakı liderlərin üçlü, hətta dördlü görüş imkanlarını gücləndirir.

Eyni zamanda bu ərəfədə Bakı-Moskva xəttində gərgin fonun olması da diqqətdən qaça bilməz. Lakin hesab olunur ki, sammit Azərbaycanla Rusiya arasındakı soyuqluğun yumşalması üçün fürsət ola bilər. Son 8 ayda Bakı-Moskva münasibətlərində ciddi gərginlik yaşanır. Azərbaycanın mülki təyyarəsinin vurulmasından sonra Rusiya hələ də Bakının tələblərinə cavab verməyib. Prezident İlham Əliyev bu barədə ABŞ-nin "Fox News" kanalına açıqlama verib. Paralel olaraq, Rusiyadan Azərbaycana qarşı təhdidlər səslənib, Ukraynada isə SOCAR-a məxsus enerji obyektləri hədəfə alınıb.

Əliyev, Ərdoğan, Putin və Paşinyan bir arada

Çində keçiriləcək böyük zirvə Bakı-Moskva gərginliyini yumşalda bilər; Kreml başçısı Vaşinqtonda sülh sənədinə imza atan liderlərlə bir masa arxasında əyləşəcəkmi? - gözlənti

Bununla belə, ötən həftə Həştərxanda baş tutan hökumətlərarası görüşdə baş nazirlərin müavinləri Şahin Mustafayevlə Aleksey Overçuk enerji əməkdaşlığını müzakirə ediblər. Ardınca Azərbaycanın XİN rəhbəri Ceyhun Bayramovla Rusiya XİN rəhbəri Sergey Lavrov telefon danışığı keçiriblər.

Bes sammit yeni dialoq üçün platforma ola bilərmi? Təhlilçilərə görə, Tyanjində Əliyevlə Putinin görüşü baş tutarsa, bu, münasibətlərin normallaşmasına xidmət edə bilər. Hətta Azərbaycanın vurulan təyyarəsi məsələsi də liderlər arasında müzakirə oluna bilər. Buna qədər yüksək səviyyəli təmasların artması bu ehtimalları gücləndirən amillərdən sayılır.

Amma əsas suallar açıq qalır: Putin Çinə yollanacaq mı? Yaxud Kreml lideri gedəcəkse, sülh sənədinə imza atan Əliyev və Paşinyanla bir masa arxasında əyləşəcək mi?

Rusiya liderinin planları barədə Ümumrusiya Dövlət Televiziya və Radio Yayımaları Şirkətinin jurnalisti Pavel Zarubin məlumat verib. Onun açıqlamasında görə, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin gələn həftə Çinə dördgünlük səfər edəcək. Məlumatla görə, Çində iki ölkənin nümayəndə

heyətləri arasında genişmiqyaslı danışıqlar planlaşdırılır. Bundan əlavə, Putin Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Tyanşzin şəhərində keçiriləcək sammitində iştirak etmək niyyətindədir. Son qərar isə Ukrayna müharibəsinin gedişindən də asılı olaraq verilə bilər. İstənilən halda, bu sualların cavabı avqustun son günlərində belli olacaq...

Deputat Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu sammit qlobal siyasətin yeni geosiyasi trayektoriyasını müəyyənləşdirəcək mühüm hadisələrdən biri kimi dəyərləndirilir: "Azərbaycanın bu platformada iştirakı təsadüfi deyil. Ölkəmiz 2005-ci ildən dialoq tərəfdaşı statusuna malikdir və enerji, nəqliyyat, regional təhlükəsizlik məsələlərinə görə ŞƏT-də mühüm tərəfdaş qismində çıxış edir. Bakı, xüsusilə Orta dəhlizin aparıcı aktoru kimi, ŞƏT məkanının Şərq-Qərb istiqamətli nəqliyyat-logistika integrasiyasında əsas həlqəyə çevrilib".

Millət vəkili də təsdiqləyir ki, sammitin ən çox müzakirə olunan mövzularından biri Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin potensial görüşü ola bilər: "Məlum olduğu kimi, avqustun 8-də Vaşinqtonda ABŞ-nin vasitəçiliyi ilə sülh sazişinin

mətni paraflanıb və bu hadisə regionda uzun illər davam edən qarşıdurmanın yekun həllinə doğru mühüm addım kimi qiymətləndirilir. Bu baxımdan, Tyanjində Prezident İlham Əliyev və Baş nazir Nikol Paşinyan arasında dialoqun davam etməsi ilə bağlı müəyyən gözləntilərin olması təbii qəbul edilməlidir".

E.Mirzəbəyli qeyd etdi ki, belə bir görüşün baş tutması həm də simvolik mənada daşıyacaq: "Bu, o deməkdir ki, ABŞ-də paraflanmış sənədin ardından tərəflərin Çin kimi böyük gücün ev sahibliyi etdiyi tədbirdə görüşməsi, prosesin qlobal dəstəyə malik olduğuna işarə sayıla bilər. Baxmayaraq ki, Çin Azərbaycanla Ermənistan arasındakı sülh prosesini birmənalı şəkildə dəstəkləyir və tərəflərin razılaşmalarına hörmət nümayiş etdirir, dialoqun bu ölkənin ərazisində də davam etdirilməsi hadisələrin gedişatına müsbət dinamika qata bilər".

Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinə gəldikdə, E.Mirzəbəyli vurğuladı ki, Tyanjində, hətta liderlərin görüşü baş tutsa belə, yekun sülh sazişinin imzalanması gözlənilmir: "Amma belə bir görüş baş tutsa, bu, Vaşinqtonda imzalanmış sənədin beynəlxalq le-

gitimliyinin daha da gücləndirilməsi üçün əhəmiyyət kəsb edə bilər.

Milli Məclis üzvü digər görüş gözləntilərindən də bəhs etdi: "Son ayların diqqət mərkəzində olan mövzusu isə, şübhəsiz ki, Azərbaycan-Rusiya münasibətləridir. Azərbaycan Hava Yollarına məxsus təyyarənin 2024-cü ilin dekabrında Rusiyanın hava hücumundan müdafiə sistemi tərəfindən vurulması faktı ilə bağlı Bakı Moskvadan rəsmi üzr və məsuliyyətin etirafını tələb etsə də, Kreml indiyə qədər məsələni ört-basdır etməyə çalışır. Eyni zamanda Rusiyanın Azərbaycana məxsus enerji təsisatlarını hədəfə alması münasibətləri daha da gərginləşdirib. Bununla belə, ötən həftə Həştərxanda keçirilən Azərbaycan-Rusiya hökumətlərarası komissiyasının iclasında enerji sahəsində əməkdaşlıq üzrə razılaşmalar əldə olunması, eləcə də Ceyhun Bayramovla Sergey Lavrov arasında telefon danışığı, gərginliyin tam qarşıdurmaya çevrilməməsi üçün diplomatik kanalların hələ də işlədiyini göstərir. ŞƏT sammiti bu mənada Bakı-Moskva münasibətlərində buzların əriməsi üçün fürsət ola bilər".

Deputat vurğuladı ki, əgər sammitdə Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin görüşü reallaşarsa,

bu, tərəflər arasında ən azı minimal inamın bərpasına müsbət təsir göstərə bilər: "Lakin bunun davamı olaraq, Moskva AZAL-a məxsus təyyarənin vurulmasına görə ənənəvi mövqeyini dəyişməzsə, o zaman münasibətlərin strateji səviyyədə əvvəlki vəziyyətə qayıtması mümkün olmayacaq. Ümumilikdə isə Bakı, Çində keçirilən sammitdən regional tranzit, enerji əməkdaşlığı və təhlükəsizlik mövzularında yeni təşəbbüslərlə qayida bilər. Bu, həm Orta dəhlizin, həm də Azərbaycanın Şərq-Qərb enerji dəhlizindəki aparıcı rolunun möhkəmlənməsinə xidmət edəcək".

Ümumilikdə E.Mirzəbəyli bildirdi ki, Tyanjin sammiti Azərbaycan üçün təkcə beynəlxalq tribunada öz mövqeyini ifadə etmək imkanı deyil, həm də üç əsas istiqamətdə həlledici məqamdır: "Ermənistanla yekun sülhə doğru irəliləyiş, Rusiya ilə münasibətlərin gərginlikdən çıxarılması və çoxqütblü dünyada Azərbaycanın geosiyasi mövqeyinin güclənməsi baxımından da əhəmiyyətə malikdir".

Deputat Sahib Aliyev də qəzetimizə bildirdi ki, Çində Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevlə Paşinyan arasında görüşün olacağını istisna etmir: "Üçtərəfli görüş gəldikdə, Vaşinqtonda belə bir formatda baş tutan və uğurla sonuçlanan 8 avqust danışıqlarından sonra onun yenidən təkrarlanmasına zərurət varmı? Fikirləşmərəm. Burada Çin liderinin Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh yönündə atılan mühüm addıma dəstəyi ifadə oluna bilər. Bunun hansı formada və formatda baş verəcəyini, açığı, indi demək çətindir. Və mümkün ki, bu, sadəcə, qurumun dəstəyi şəklində hansısa sənəddə, yaxud nitqdə öz əksini tapsın".

S.Aliyevin proqnozuna görə, Çində Nikol Paşinyanla Vladimir Putin arasında görüş ehtimalı çox yüksəkdir. Azərbaycan lideri ilə görüşə gəldikdə, millət vəkili qənaəti belədir: "Son bir neçə gündə Azərbaycanla Rusiyanın yüksək vəzifəli təmsilçiləri arasında gedən danışıqlar, əsasən də Ceyhun Bayramova Sergey Lavrovun zəngindən belə nəticə çıxarmaq olar ki, qarşı tərəf cənab İlham Əliyevlə Vladimir Putinin görüşünə də cəhd edir. Amma cəhdin necə sonuclandıracağı, mənə, Rusiyanın Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa dayanan haqlı tələblərinə köntöycəsinə və bir sıra hallarda həddini aşan reaksiya əvəzinə normal, imperiya mərzindən uzaq cavaba nə dərəcədə hazır olub-olmadığından asılıdır".

Elşad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"

Tofiq Zulfugarov: “Bizi təzyiqlə hansısa ittifaqlara cəlb etmək...”

“Avqustun 8-də Vaşinqtonda keçirilmiş üçtərəfli danışıqlar region üçün tarixi əhəmiyyət daşıyır. Əldə olunan razılaşmalar Cənubi Qafqazda yeni mərhələnin başlanğıcını qoyur”.

“AzPolitika” xəbər verir ki, bunu **Azərbaycanın sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zulfugarov** bildirib.

Sabiq nazir qeyd edib ki, Vaşinqton görüşü uzun illər davam edən Qarabağ münaqişəsinə son qoydu: “Vaşinqton görüşü nöqtə qoydu, Qarabağ münaqişəsinin başa çatmasını təsbit etdi. Bu, region üçün yeni siyasi reallığın rəsmiləşməsi deməkdir”.

Keçmiş nazirin fikrincə, hazırda yalnız Ermənistanla Azərbaycan arasında ikitərəfli münasibətlər çərçivəsində həll olunmalı məsələlər qalıb.

Sabiq XİN rəhbəri vurğulayıb ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üzrə danışıqlarda müəyyən yaxınlaşma müşahidə olunur: “Tərəflər mövqelərini xeyli dərəcədə yaxınlaşdırıblar və hər iki dövlətin niyyətində bu münaqişəni də başa çatdırmaq arzusu var”.

T.Zulfugarov hesab edir ki, indiki mərhələdə əsas vəzifə sülh gündəliyinin siyasi dividendlərini sosial və iqtisadi sahəyə keçirməkdir: “Dövlətlər və xalqlar sülhün faydalarını hiss etməlidirlər. Bu, investisiyaların cəlb edilməsi, biznes üçün cəlbədiçə şəraitin yaradılması və yeni iş yerlərinin açılması deməkdir”.

Diplomat diqqəti regionun geosiyasi mövqeyinə yönəldib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstan hazırda unikal bir durumdadır - Avrasiya məkanında sanksiyalara məruz qalmış iki böyük qonşu arasında yeganə quru dəhliz rolunu oynayır: “Cənubi Qafqaz indi Avrasiya qitəsində yeganə quru körpüdür. Bu, həm böyük imkanlar, həm də ciddi məsuliyyət yaradır”.

Tofiq Zulfugarov əlavə edib ki, region dövlətləri üçün ən doğru yol “bərabər məsafədə qalmaq” siyasətidir: “Turbulent proseslərdən uzaq, qonşularla balanslı münasibətlər saxlamaq ən pragmatik seçimdir. Bizim üzərimizə düşən maksimum pragmatik qonşuluq siyasətidir”.

Onun fikrincə, Azərbaycana təzyiq göstərərək hansısa ittifaqlara cəlb etmək cəhdləri uğursuzluğa məhkumdur: “Hər hansı formada təzyiq göstərmək, bizi qəbul etmədiyimiz ittifaqlara qoşmaq mümkün olmayacaq. Əksinə, bu cür addımlar bizi məhz həmin təzyiq göstərənlərin rəqiblərinə yaxınlaşdıracaq”.

T.Zulfugarov yekun olaraq bildirib ki, indi regionda iqtisadi və siyasi integrasiya üçün real zəmin formalaşır və bu prosesdə həm Azərbaycan, həm də qonşu ölkələrin məsuliyyətli davranışı mühüm rol oynayacaq.

Almata “Türk Dünyasının Gənclər Paytaxtı - 2025” statusuna layiq görülüb. Həftəsonu Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Beynəlxalq Gənclər Festivalının açılışına start verilib. Qazaxıstan Prezidenti Qasım-Jomart Tokayev təbrik məktubunda tədbirin türk dövlətləri arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyətini qeyd edib.

Musavat.com xəbər verir ki, Kremlin fəal təbliğat nəşrlərindən olan “Nezavisimaya qazeta” TDT-nin son illər inkişafı barədə məqalə dərc edib. Məqalədə əsas vurğu keçmiş sovet respublikalarında “Rus dünyası” tendensiyasının zəifləməsindən və TDT-nin mövqelərinin möhkəmlənməsindən narahatlığa yönəlib. Qəzetin ekspert kimi seçdiyi Etno-Milli Strategiyalar Agentliyinin direktoru Aleksandr Kobrinski deyib. Onun sözlərinə görə, bu baxımdan, postsovet respublikalarında “rus dünyası”nın təbliği ilə bağlı yanaşmaları yenidən nəzərdən ke-

Ekspert xüsusilə Türkiyənin TDT-nin dünyadakı mövqelərinin güclənməsində xüsusi rolunu vurğulayıb. “Türk dəyərlərinin, dilinin və mədəniyyətinin fəal şəkildə təbliği, eləcə də Mərkəzi Asiya ölkələrindən olan gənclər üçün təhsil imkanlarının yaradılması türk dünyasının müsbət imicini formalaşdırmağa və onun regionda mövqeyini gücləndirməyə imkan verir”, - Kobrinski deyib. Onun sözlərinə görə, bu baxımdan, postsovet respublikalarında “rus dünyası”nın təbliği ilə bağlı yanaşmaları yenidən nəzərdən ke-

Rusiyanın “Turan sancısı” - Moskvadan şok etiraf

Kremlin nəşri TDT-nin güclənməsinə görə isterikasını gizlədə bilməyib - bəs “yuxusunu ərsə çəkən” nədir?

çirmək lazımdır. “Cəmiyyətdə dəyişən geosiyasi reallıqları və əhval-ruhiyyəni nəzərə almaq, düz və qarşıdurma xarakterli bəyanatlardan qaçmaq vacibdir. Bunun əvəzinə hörmət, bərabərlik və milli maraqların nəzərə alınması prinsipləri əsasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişafına diqqət yetirmək lazımdır”, - deyə o bildirib. Bu açıqlama Kremlin son illər Azərbaycan və Mərkəzi Asiyanın türkdilli dövlətlərinə münasibətdə qaba siyasətinin, zorla “rus təbliği”nin yanlış olmasının etirafıdır. Rusiya, deyəsən, həm etirafda, həm də “Turan birliyinə” qarşı yanlış siyasətdə dönüş etməkdə çox gecikib.

Moskvanın “Turan sancısı” nədən qaynaqlanır?

Azərbaycan-Rusiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü Azər Badamov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Türk Dövlətləri Təşkilatının güclənməsi və yeni bir beynəlxalq siyasi, mədəni, iqtisadi və hərbi güc kimi möhkəmlənməsi dünyada baş verən yeni geosiyasi reallıqlar üzərində qurulur: “Bu gün dünya nizamı bir qütblükdən çox qütblülüyə inkişaf edir. Dünya əvvəlki güclərin təsirindən çıxır və xalqlar özlərinin milli etnokimlikləri ilə yenidən birləşərək baş verən siyasi proseslər və ədalətsizliklərə qarşı mübarizə aparmağa məcbur olur. Bu baxımdan TDT-nin institutlaşması, cəmiyyətin müxtəlif təbəqə-

ləri arasında integrasiyanın dərinləşməsi vacibdir. Almatıda “Türk Dünyası Gənclər Mərkəzi-2025”-in qeyd olunması reallıqdır. Bu festival gənclərimiz arasında birliyi möhkəmləndirəcək və Avropadan Mərkəzi Asiyaya qədər böyük bir coğrafiyada eyni soykökə, mədəniyyətə, din və dilə malik ölkələrin bir-birlərinə daha da yaxınlaşmasına töhfə verəcək”.

Deputat dedi ki, Türk Dövlətləri Təşkilatının güclənməsinin aparıcı qüvvələri Azərbaycan və Türkiyədir: “Son vaxtlar Rusiyanın keçmiş sovetlər birliyinə daxil respublikalara qarşı apardığı təzyiq və özünü yuxarı tutma siyasəti onların uzaqlaşmasını sürətləndirib. Bir tərəfdən MDB məkanında “rus dünyası” terminini yaşatmaq üçün rus dilinin qorunub saxlanması və inkişafından danışan Rusiya, digər tərəfdən, Rusiyada yaşayan Mərkəzi Asiya ölkələrindən və Azərbaycandan olan miqrantlara qarşı savaş açıb. Azərbaycandan və Mərkəzi Asiyadan olan miqrantlar “ikinci sort” adamlar kimi qəbul olunur və heç bir əsas olmadan, hətta etnik rus olmayan vətəndaşlarına qarşı elə özlərinin konstitusiyasını pozaraq çox ədalətsiz davranılır və kütləvi şəkildə deportasiya edilir. Əgər Rusiya keçmiş sovetlərə daxil müsəlman ölkələrindən insanların gəlməsini istəmirsə və onlara qarşı mübarizə aparırsa, onda rus dili MDB-yə da-

xil olan müsəlman ölkələrin nəyinə lazımdır? Rusiya yaxşı olardı indi rus siyasətini, “rus dünyası”nı Hindistanda, Afrika ölkələrində yaratsın və rusdilli məktəblərin açılmasını, mədəniyyətinin formalaşdırılmasını oralarda başlasın. Çünki Rusiya Hindistan və Afrikadan gələn miqrantlara çoxlu stimullaşdırıcı güzəştlər verir, MDB ölkələrindən olan miqrantları qovur. Cəmiyyətdə dəyişən geosiyasi reallıqları və əhval-ruhiyyəni nəzərə almadan, dövlət səviyyəsində qarşıdurma xarakterli bəyanatların səsləndirilməsi və Rusiyasız həminin ac qalacağı ilə bağlı səsləndirdiklər fikirlər tamamilə yanlışdır və məhz buna görə də Rusiya apardığı yanlış siyasəti ilə qonşu respublikaları özündən uzaqlaşdırır”.

A.Badamov vurğuladı ki, bu baxımdan, TDT-nin güclənməsindən, Turan birliyi”nin yaranmasından Rusiyanın indi narahat olmasına ehtiyac yoxdur: ““Nezavisimaya qazeta”da TDT-nin son illər inkişafı barədə dərc olunan məqalədə Etno-Milli Strategiyalar Agentliyinin direktoru Aleksandr Kobrinski açıqlamalarında keçmiş sovet respublikalarında “Rus dünyası” tendensiyasının zəifləməsindən və TDT-nin mövqelərinin möhkəmlənməsindən narahatlığı artıq gecdir. “Rus dünyası”nın zəifləməsinin günahkarı ele Rusiyadır. Bunu

kənarda axtarmaq lazım deyil. TDT-nin güclənməsi və eyni etnik kökləri olan xalqların birləşməsi tarixin tələbi-dir”.

Siyasi təhlilçi Sona Əliyevanın sözlərinə görə, Rusiya çarizmi hazırda özünün tarixi çöküş dövrünü yaşayır: “Kremlin beyin mərkəzləri də bunun fərqindədir. Onlar Azərbaycanın hələ doxsançı illərdən Rusiya ilə məsafəli davrandığının fərqindədir. Amma şimal qonşumuz Türküstan regionundakı türk dövlətlərinin Rusiyadan qopmasını həzm edə bilmir. Narahatlığın üç səbəbi var. Birincisi, Orta Asiyadakı türk xalqları Türkiyəyə və Türk dilinə meyillənir. Bu da o deməkdir ki, oradakı xalqların xarici dil menyusunda rus dilini türk dili əvəzləməyə başlayıb. İkincisi, Türkiyənin Mərkəzi Asiyaya gəlişi və orada möhkəmlənməsi prosesi gedir, Kremlin yanaşmasına görə, bu həm də NATO-nun və Qərb iqtisadiyyatının regiona ayaq açması deməkdir. Üçüncüsü, TDT üçün qütb kimi region ölkələrini bir çətir altında toplamağa və daha da güclənməyə başlayır. Bu isə Rusiya imperializmi üçün gələcəkdə böyük təhlükələr vəd edir. Bu baxımdan, Rusiyadakı beyin mərkəzləri postsovet məkanındakı xalqlara “yuxardan aşağıya” prinsipini dəyişmək istəyirlər”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Pezeşkian: "Qonşularımızla düşmənçilik etməməliyik"

"İstər İran daxilində, istərsə də İslam ölkələri arasında parçalanma yaratmamalıyıq".

Teleqraf xəbər verir ki, bunu İran Prezidenti Məsud Pezeşkian deyib. Prezident İranda bəzi qüvvələrin həm daxilə, həm də müsəlman ölkələri arasında parçalanma yaratmalarına diqqət çekib.

"Bizim bir-birimizlə itilafımız olmamalı və qonşularımızla düşmənçilik etməməliyik. Qonşularımız bizim qardaşlarımız, qohumlarımızdır. Bizi imperialistlər, tiranlar parçalayıb bu günə salıblar. Müsəlmanlar düşməne qarşı birləşməlidirlər. Hamımız əl-ələ verməliyik. İstər ölkə daxilində (İranda), istərsə də İslam ölkələri arasında parçalanma yaratmamalıyıq. Biz bir olsaq, heç kim müsəlmanlara mənfi gözlə baxmağa cürət etməz. Bunun üçün çalışıb əl-ələ verməliyik", - Pezeşkian bildirib.

İsrail "Hizbullah"ı tərk-silah edir

İsrail "Hizbullah"ın tərk-silah olunması ilə əlaqədar Livana kömək etməyə hazırdır. APA xəbər verir ki, bu barədə İsrail Baş nazirinin Ofisi bəyanat yayıb.

"İsrail prezident (Livan Prezidenti) Aunun rəhbərliyi altında "Hizbullah"ın tərk-silah edilməsi ilə bağlı Livan hökumətinin verdiyi qərarı alqışlayır. Bu, Livanın suverenliyini və dövlət qurumlarını yenidən dirçəltmək və bərpa etmək üçün bir şansıdır", - bəyanatda qeyd olunub.

Bildirilib ki, əgər Livan ordusu "Hizbullah"ı aradan qaldırsa, İsrail ordusu da buna qarşılıq verərək təcridcən geri çəkilmə prosesinə başlayacaq. Qeyd edək ki, Livan hökuməti "Hizbullah"ın və digər silahlı qrupların il sonuna qədər tərk-silah olunması ilə bağlı qərar qəbul edib.

İranın ali rəhbərinin beynəlxalq məsələlər üzrə müşaviri Əli Əkbər Vilayəti Qafqaz bölgəsinin İran üçün qədimdən bəri böyük əhəmiyyət daşıdığını iddia edib. Bu barədə o, X sosial şəbəkə hesabında paylaşım edib. Onun sözlərinə görə, Quranı-Kərimdə haqqında təriflə danışılan Zülqərneynin, böyük təfsir alimi Allamə Təbətəbainin də vurğuladığı kimi, Böyük Kır (Kuroş) olduğu fikrinə işarə edərək Herodotun yazısına istinadla bildirib: "Kuroş dövründən etibarən Qafqaz İranın təhlükəsizlik kəməri olub. Onlar bu bölgədə barbar tayfaların hücumlarının qarşısını almaq üçün bir sədd inşa edib".

Göründüyü kimi, İranın dini rəhbərliyinin Zəngəzur "ağrısı" davam edir. Baxmayaraq ki, prezident Məsud Pezeşkian hökuməti məsələdə daha obyektiv və mötədil mövqe ortaya qoyub. Bununla yanaşı, İranın mühafizəkar qanadı ilə hökumətin regional proseslərə münasibətinə də kəskin fərq müşahidə olunur. Bu da Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı hələ də yekdil rəyin olmamasından irəli gəlir. Bu yol isə "Trump marşrutu" adlanacaq və ABŞ ilə Ermənistan arasında əldə edilmiş razılaşmadır. Yeni İran Azərbaycanla deyil, Ermənistanla mövqeyini bildirməlidir.

Ən əsası isə bu dəhlizin açılmasından İran da yararlanabilir. Amma Vilayəti arqument tapa bilmədiyi üçün indi də müsəlmanların müqəddəs kitabından tutaraq Cənubi Qafqazla bağlı fikir bildirmək istəyib. Ancaq Quranı-Kərimdən sitat gətirərək regionla bir əlaqə axtarmaq özü də qeyri-ciddilikdir.

Bəs İran rəhbərliyi niyə Qafqazı özünün "təhlükəsizlik kəməri" kimi təqdim edir? Zəngəzur məsələsi İranın rəsmi ideoloqları və dini rəhbərliyi üçün niyə "ağrı" olaraq qalır? İranın Qafqaz siyasətində dini ritorikanın (Quranı-Kərim, Zülqərneyn, tarixi

Vilayəti əl çəkmir - "Quranı-Kərimdə Qafqaz..."

İranın ali rəhbərinin müşaviri Zəngəzur məsələsində indi də dini ritorikadan istifadə edir - reaksiya

mənbələr) istifadəsinin əsas məqsədi nədir? Bu cür bəyanatlar İran-Azərbaycan münasibətlərinə necə təsir edə bilər?

Deputat Ceyhun Məmmədov "Yeni Müsavat"a bildirib ki, Azərbaycan hər zaman həm İran, həm də Rusiya üçün strateji əhəmiyyət daşıyır: "Bu, tarix boyu belə olub və belə də qalacaq. Əbəz deyil ki, məhz bu torpaqlar uğrunda İran-Rusiya, Rusiya-Türkiyə müharibələri baş verib. Hazırda məsələnin həm İran, həm də Rusiya üçün ən narahatlıq doğuran tərəfi Zəngəzur dəhlizinin açılmasıdır. Çünki bu dəhliz Türk dünyasının bütövləşməsinə, integrasiyanın güclənməsinə xidmət edir. Bu isə illərlə Azərbaycanı Orta Asiyadan və Türkiyədən uzaq saxlamağa çalışan İran və Rusiyanın planlarını alt-üst edir. Elə buna görə də onlar bütün güclərini səfərbər edirlər ki, Türk dünyası tam olaraq birləşməsin və bu prosesin qarşısı alınsın. Yeni əsas səbəb budur".

Deputatın sözlərinə görə, ikinci səbəb isə iqtisadi amillərlə bağlıdır: "İran hesab edir ki, dəhliz açılarsa, yükdaşımaqları artıq onun ərazisindən deyil, Azərbaycandan həyata keçiriləcək. Bu da iqtisadi baxımdan İrana mənfi təsir göstərə bilər. Lakin prezident Pezeşkianın yanaşması daha realistdir. O, bir müddət əvvəl haqlı olaraq bildirmişdi: necə ola bilər ki, İsrail uzaq məsafədən gəlib Azərbaycanla əlaqə qura bilər, amma İran qura bilmir?!"

Yeni kimin istəyib-istəməməsindən asılı olmayaraq, Zəngəzur dəhlizi açılacaq və buna İran mane ola bilməyəcək. Pezeşkian mühafizəkar dairələrə mesaj vermək istəyir ki, bu siyasətlə yalnız münasibətlərə zərər vururlar, inkişafı əngəlləyirlər. Buna sübut kimi son gün-

lər Azərbaycanda paylaşılan bir fotoya diqqət çəkilir - İran Prezidenti Ermənistanla gələndə erməni bayrağını sinəsinə taxır, Belarusa gedəndə bu ölkənin bayrağını taxır, amma Azərbaycana gələndə Azərbaycan bayrağını taxmır. Bu, İran dövlətinin şovinist siyasətindən irəli gələn açıq-aşkar bir mövqedir".

C.Məmmədov Qafqaz siyasətini Quranla əlaqələndirmək məsələsinə isə bu cür mövqe bildirib: "Bu, dini camiəyə yönəlmiş təbliğat xarakteri daşıyır. Məlumdur ki, İran öz ideologiyasında və siyasətində din amilindən çox məharətlə istifadə edir. Biz bunu illərlə müşahidə etmişik. Belə dini istinadlar əsliində İranın nəzarətində olan dini qrupları bu proseslərə cəlb etmək, onları səfərbər etmək məqsədi daşıyır. Bunu sosial mediada da açıq şəkildə görmək mümkündür".

Deputat qeyd edib ki, bu cür bəyanatlar Azərbaycan-İran münasibətlərinə ciddi zərbə vurur: "Bilindi ki, son dövrlərdə münasibətlərdə müəyyən gərginlik yaranmış, daha sonra bu gərginlik qismən aradan qalxmışdı. Ancaq İran rəsmilərinin son açıqlamaları və ritorikası münasibətlərin normallaşmasına, inkişafına ciddi mane olur. Bu, həm də regiondakı əməkdaşlıq imkanlarına xələl gətirir. Ona görə də bu siyasətə son qoymaq daha məqsədəuyğun olardı. İran da bunu nəzərə almalıdır, çünki belə yanaşmalar münasibətlərin inkişafına yalnız zərər vurur. Zəngəzur dəhlizi isə açılmalıdır. Çünki artıq bu prosesdə böyük güclər, o cümlədən ABŞ da iştirak edir və bu layihənin qarşısını almaq mümkün deyil. İran rəsmiləri mütləq bunu nəzərə almalı, öz Qafqaz siyasətində ciddi dəyişikliklər etməlidirlər".

✎ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Xamneyi Pəhləvini axmaq adlandırdı

İranın ali dini lideri Ayətullah Xamneyi deyib ki, İsrail ölkəsinə qarşı müharibəyə başlayan günün ertəsi Avropa paytaxtlarından birində İslam Respublikasında yeni rejimin müəyyən edilməsi məqsədilə görüş təşkil olunub. Modern.az xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, Xamneyi həmin görüşün iştirakçılarını axmaq adlandırdı.

"İran İslam Respublikasının rəhbərini evəz edəcək şəxs axtarmaq üçün toplaşan bu axmaqlar dəstəsi arasında bir iranlı da var idi", - ali lider qeyd edib. Onun sözlərinə görə, iyunun 13-də İrana hücum edilib və ertəsi gün "ABŞ-nin bir qrup qulduru Avropa paytaxtlarından birinə toplaşaraq İslam Respublikasının dəyişdirilməsi məsələsinə müzakirə etməyə başlayıb".

"Onlar İslam Respublikasından sonra İranın necə idarə olunacağını, rəhbərliyə kimin gətiriləcəyini müzakirə ediblər. Hətta "şah taxtına" konkret adam da seçiblər. İranı belə zəif təəssvvür edirdilər.

Bu hücumun hakimiyyətlə xalq arasında uçurum salacağını, uğur qazanacağını, sistemin zəifləyəcəyini, alçaq və pis planlarını həyata keçirə biləcəklərini düşündürlər. İran xalqı dəyanət nümayiş etdirərək, silahlı qüvvələrlə, hökumətlə, sistemlə birlikdə bütün bunlara sarsıdıcı zərbə vurdu", - Xamneyi əlavə edib. Ehtimallara görə, Ayətullah Xamneyi "bu axmaqlar dəstəsi arasında bir iranlı da var idi" deyərək müharibədə yaşayan sonuncu İran şahının oğlu Reza Pəhləvini nəzərdə tutur. Reza Pəhləvi İsrailin onu İranda hakimiyyət başına gətirəcəyini güman edirdi.

SEPAH-dan müharibə anonsu: "Hazırq!"

"İran Silahlı Qüvvələri ölkəyə istənilən hücumla hazırdır". Müsavat.com xəbər verir ki, bunu İran İlam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun (SEPAH) "Qüds" briqadasının koordinatoru general İrəc Məcididəyil deyib. General İsrail ordusunun İsrailə 12 günlük müharibədən sonra tam hazır vəziyyətdə olduğunu iddia edib: "Əgər düşmənlər işğal etmək niyyətində olsalar, İslam Respublikasının Silahlı Qüvvələri tam hazırdır və belə cəhdlərə tam gücü ilə cavab verəcəklər. Qüvvələrimizin imkanları artıb və onlar istənilən təhlükəyə cavab verməyə hazırdırlar".

Məcididəyil Livanda "Hizbullah" Hərəkatının tərk-silah edilməsinə də qarşı çıxaraq, bunu "İsrail və ABŞ-nin planı" adlandıraraq: "Şübhəsiz ki, Livan xalqı bunu qəbul etməyəcək".

Yanğının mətbuat xidməti

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

**“Fəraqın odunu gördükcə mum tək əridi,
Səbatü səbrdə fulad gördüğün könlüm”.
(Məhəmməd Füzuli)**

Ticarət mərkəzində yanğın oldu, oranın mətbuat xidmətinin müdiri Kəmaləddin müəllim hadisənin obyektində baş verməsini inkar etdi: “Ora bizim ərazi deyil”. Lakin digər Kəmaləddin müəllimin idarəsi - FHN yanğının məhz ticarət mərkəzinə məxsus anbarda olduğunu açıqladı. Hansı Kəmaləddin müəllim haqlıdır, biz bilmirik. Əsas odur sakitçilik olsun, sabitlik pozulmasın.

Sözgəlişi, ticarət mərkəzinin mətbuat xidmətinin olması sevindiricidir. Gör ölkəmizdə söz və mətbuat azadlığı nə qədər inkişaf etmişdir. Bəlkə altıdan-altıdan qəzet də çıxarırlar, satıcı və alıcılara satırlar. Azərbaycanı illik söz azadlığı reytinglərində axırıncı yerlərə qoyan “Sərhədsiz reportyorlar” kimi təşkilatlar bunu niyə görmür? Yəqin alveri “Sədərək”dən eləmirlər. Ya da Makronun sifarişini yerinə yetirirlər.

Mövzu açılmışkən, hazırda bizdə bütün özünə hörmət qoyan idarə və müəssisələrin, şəxsiyyət və obyektlərin hər birinin mətbuat xidməti vardır. Bu yaxında bir dostum mənə link göndərmişdi, orfda müğənni Röyanın mətbuat xidməti hansısa açıqlama yayırdı. Rayon icra hakimiyyətlərində şöbə müdirlərinin, kənd təsərrüfatı üzrə tarlalarda əkinçiliklə məşğul olanların, metronun hər bir vaqonunun mətbuat xidməti fəaliyyət göstərir. Yaşıl xəttin mətbuat xidməti ayrıdır, bənövşəyi xəttinki ayrı. Arada “Cəfər Cabbarlı” stansiyasının keçidində birgə brifinq keçirirlər.

Bakı-Ucar avtobus marşrutu haqda mətbuata bir yoldaş məlumat verir, Bakı-Samux istiqaməti üzrə digəri.

Elə mətbuat xidməti var ki, onun özünün də mətbuat xidməti yaradılmışdır. Bunu zarafat, satira-zad kimi yazmıram, gerçəkdən belədir. Məsələn, bəzi qəzet və telekanalizasiyalarımızın öz mətbuat xidmətləri yaradılıb. Bu, “mətbuatın mətbuat xidməti” deyilsə, nədir?

Yanğın üzrə mətbuat xidməti ilə zəlzələ üzrə mətbuat xidməti fərqləndirilmişdir, çünki bunların hərəsinin işi spesifikdir. Doğrudan da, Pirsaat çayında sel gəlsə, bunu xalqa çatdıran adam eyni zamanda Xəzərin dayazlaşması haqqında necə danışsın? Bunlar hər birisi ayrı-ayrı elm sahəleridir.

Bəzən bu mətbuat xidmətlərinin yerlərini dəyişirlər ki, mətbuat üçün əlavə informasiya yaransın, bekar qalıb acından ölməyək. Təbii, bizə yaradılan bu münbit şəraitə görə hökumətə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Yanğın da vaxtında söndürüldü - anbar yanıb qurtarandan sonra. Yəqin vaxtında anbar müdiriyyətinə yanğın təhlükəsizliyi qaydaları barədə lazımı xəbərdarlıq edilmiş, divardan keçən naqillər möhürlənmiş, havada uçan milçəklərin qanadları da Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi tərəfindən yolunmuşdur.

Bayaqları “elm sahələri” ifadəsi işlətdim, internet-serfinq edərkən rastıma çıxan bir elmi məlumatı hörmətli oxucularımla bölüşmək istəyirəm. Əminəm bu informasiya onların işinə dəhşət yarayacaqdır. (Hazırda ölkəmizdə nə olursa dəhşət olur. Məsələn, yanğın dəhşət idi, avariya dəhşətli olur, ər arvadını dəhşətlə öldürür və sairə. Əsas sabitlikdir, əlbəttə). Əlqərəz, həmin informasiya belədir ki, Milli Elmlər Akademiyamız nəzdində fəaliyyət göstərən alimlərdən birinin elmi işinin mövzusu bu cür idi: “Müstəqillik dövrü “Azərbaycan” jurnalında milli-mənəvi dəyərlərin bədii ifadəsi”. Məhz bu temaya görə yoldaşa fəlsəfə elmləri doktoru (kül başına, Aristotel) dərəcəsi verilib, hər ay işə maaşına 60 manat əlavə alacaqdır.

Halal olsun, nə deyə bilərik. Ümid edək orada “Sovet dövrü “Kirpi” jurnalında tənqid olunan zəvmaqların bədii obrazı” mövzusunda doktorluq işləri də hazırlanır, çünki bu dəqiqə bizə lazım olan əsas şey budur.

Sonda bir ülvü arzumu yazaraq nöqtə qoyuram: inşallah, gün olsun burada yazıları mənim əvəzimə mətbuat xidmətim yazsın, sizin də yerinizə oxucuların mətbuat xidməti oxusun.

Ermenistanın Müstəqillik Bəyannaməsinin qəbulunun ildönümündə baş nazir Nikol Paşinyan bəyan edib ki, onun müddəaları Qarabağ hərəkatının əsasını qoyaraq, ziddiyyətli xarakter daşıyır. Baş nazirin sözlərinə görə, bu ideologiyadan imtina ölkənin müstəqilliyini qorumaq üçün lazımdır.

Onun sözlərinə görə, sovet dövründə formalaşmış bu vətənpərvərlik modeli cənub-qərb istiqamətində NATO ilə qarşıdurmaya girmiş İkinci Dünya vüharibəsinin qalib dövlətinin ambisiyalarını ifadə edirdi. Eyni zamanda Ermənistan SSR daxilində vətənpərvərlik istəklərinin yerli-yerində reallaşmasının qarşısını almaq, əksinə, onları xaricə yönəltmək nəzərdə tutulurdu. Paşinyan hesab edir ki, erməni cəmiyyətinə Qarabağ hərəkatının yaranmasına səbəb olan sosial-psixoloji münasibət aşılıb. Onun sözlərinə görə, onun dərin və şüurlu məqsədi “müstəqil Ermənistan dövlətinin mövcudluğunun strateji mümkün-süzlüyü” olub. “Əvvəlcə münaqişə konteksti olan ölkə əsl müstəqillik qura bilməz, ona görə də Qarabağ hərəkatından imtina etmək lazımdır. Əks halda, bu, Ermənistanın müstəqilliyinin ləğvi demək olardı”, - deyir o vurğulayıb.

2020-ci il müharibəsini şərh edən Paşinyan vurğulayıb ki, güzəştə gedə bilməz, çünki bu, onun sözlərinə görə, yalnız Ermənistanın asılılığını artıracaq və dövlətçiliyini şübhə altına alacaq. Eyni zamanda o bəyan edib ki, bu gün respublika “həmişəkindən daha müstəqildir” və İrəvanla Bakı arasında sülh yaranıb.

Ermənistanın müstəqilliyini qorumaq və reallaşdırmaq strategiyası seçdiklərini vurğulayan Paşinyan “Bu kontekstdə Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh yolu ilə həll mümkün olub, Türkiyə ilə həqiqi dialoq gündəmi yaranıb, Gürcüstan və İranla əlaqələrimiz dərinləşməlidir”, - deyib.

Yada salaq ki, Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsində Qarabağın Ermənistana məxsus olduğu vurğulanır və bu bəyannaməyə ölkə konstitusiyasında da istinad edilib. Azərbaycan isə sülh sazişinin imzalanması üçün Ermənistan Konstitusiyasına düzəlişlər edilməsini şərt qoyub.

Ermənistan Prezidenti Vaqar Xaçaturyan çıxışında daha ənənəvi ton seçib və bəyan edib ki, bəyannamə xatırladır: müstəqillik hədiyyə deyil, gündəlik vəzifədir. O vurğulayıb ki, dövlət institutlarının gücləndirilməsi və ədalətli cəmiyyət quruculuğu ölkənin qarşısında duran vəzifələr olaraq qalır.

Bütün bu açıqlamalara görə revanşistlər Paşinyana qarşı həmləyə başlayıblar. Onlar hökumət başçısını “artsaxı veridiyinə görə” ittiham edirlər. Onun “Qarabağ hərəkatına imkan verməyəcəyini” söyləməsi də separatçı-revanşist qüvvələri həyərləndirib.

Paşinyan o bədnam cümləni sənəddən çıxarır

**Müstəqillik aktındakı “Qarabağın
Ermənistana birləşdirilməsi” iddiasının ləğvi
mümkün olacaqmı? - revanşistlərdən təpki**

Məsələn, Erməni Milli Konqresinin mərkəzi ofisinin koordinatoru Levon Zurabyan deyib ki, Paşinyan “artsaxı qurban verməklə Ermənistanın müstəqilliyini qoruyub saxlamadı, əksinə, Ermənistanı ərazi itkilərinə baxmayaraq, təcridcən Azərbaycanın vassal dövlətinə çevirdi”.

Bəs baş nazirin bu bəyanatlarının məzisi nədir? Paşinyan müstəqillik deklarasiyasından o iddianı çıxarmağa hazırlaşımı? Revanşist müxalifət ona əngəl ola bilərmə?

Professor Qabil Hüseynli “Yeni Müsavat”-a bildirib ki, Ermənistanın Müstəqillik bəyannaməsinin preambula hissəsində Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları var və konstitusiyaya da ona istinad edir. Q.Hüseynli İrəvanın bu dəyişikliyə getməyə məcbur olduğunu düşünür: “Azərbaycan “ev tapşırığı” verib və onu yerinə yetirməlidir. Paşinyanın son bəyanatlarında bu məsələyə sətiraltı eyham vurulub. Bu da Qarabağ müharibəsində məğlubiyyətin nəticəsidir. Əgər torpaqlarımız işğal altında olsaydı, bu gün Paşinyan belə danışmazdı. Ona görə özümüzü qorumaq üçün, qarşımızda bir erməni olduğunu unutmayaq. Biz bilməliyik ki, Azərbaycanın qazandığı zəfər indi erməniləri bu addımlara vadar edir. O baxımdan, müstəqillik aktından həmin müddəanın çıxarılması qaçılmazdır. Sadəcə, referendum olmalıdır”.

Q.Hüseynlinin fikrincə, Paşinyan baş verənləri SSRİ-nin “mirası” sayır və indi bundan qurtulmağa çalışır: “Erməni cəmiyyətinə açıq şəkildə izah edir ki, ölkənin müstəqilliyi Qarabağ məsələsindən imtinadan asılıdır. Yeni nə zamansa yenə bu xəyalə, mifik arzulara qapılıb Azərbaycan torpaqlarına hücum edə bilər”.

Q.Hüseynlinin fikrincə, Paşinyan baş verənləri SSRİ-nin “mirası” sayır və indi bundan qurtulmağa çalışır: “Erməni cəmiyyətinə açıq şəkildə izah edir ki, ölkənin müstəqilliyi Qarabağ məsələsindən imtinadan asılıdır. Yeni nə zamansa yenə bu xəyalə, mifik arzulara qapılıb Azərbaycan torpaqlarına hücum edə bilər”.

Q.Hüseynlinin fikrincə, Paşinyan baş verənləri SSRİ-nin “mirası” sayır və indi bundan qurtulmağa çalışır: “Erməni cəmiyyətinə açıq şəkildə izah edir ki, ölkənin müstəqilliyi Qarabağ məsələsindən imtinadan asılıdır. Yeni nə zamansa yenə bu xəyalə, mifik arzulara qapılıb Azərbaycan torpaqlarına hücum edə bilər”.

cum haqda fikirləşmək, plan qurmaq həvəsinə düşsək, “artsax” kimi çürük ideyalar arasınca getsək, Ermənistan inkişaf etməyəcək. Çünki yeni qurban verməklə Ermənistanın müstəqilliyini qoruyub saxlamadı, əksinə, Ermənistanı ərazi itkilərinə baxmayaraq, təcridcən Azərbaycanın vassal dövlətinə çevirdi”.

Bu proses sürətlənəcək. Ermənistanın Konstitusiyaya Məhkəməsi toplaşaraq ilkin rəy verə bilər. Burada Paşinyanın siyasi iradəsi də mühümdür. Onun Konstitusiyaya Məhkəməsinə təsiri hadisələri operativləşdirə bilər. Ermənistan anlamalıdır ki, regionda vəziyyət kövrəkdir, Rusiya təzyiq göstərir və bu problemləri vaxtında həll etmək lazımdır”.

Qeyd edək ki, sözügedən bəyannamə 23 avqust 1990-cı il tarixində İrəvan şəhərində Ermənistan SSR Ali Sovetinin sədri Levon Ter-Petrosyan və Ermənistan SSR Ali Sovetinin katibi Ara Sahakyan tərəfindən imzalanıb.

Emil SALAMOĞLU,
“Yeni Müsavat”

İrəvan bu öhdəliyi də götürüb

Ermenistan parlamentində 2026-cı ilin büdcə layihəsi təqdim olunub. Bu, İrəvanın təhlükəsizlik siyasətində köklü dönüşün yarandığını göstərir. Hakimiyyət müdafiə xərclərini artırmağa davam etmək əvəzinə, əhəmiyyətli azalma bəyan edib.

Teleqraf xəbər verir ki, bu barədə “Armenianreport” məlumat yayıb.

Saytın yazdığına görə, Ermənistan hökuməti Azərbaycan qarşısında silahlarla bağlı öhdəlik götürüb.

“Keçən il Ermənistan hərbi xərclərini artırıb, Fransa və Hindistanla silah almaqla onu yeniləməyə çalışmışdı. Amma avqustun 8-də Vaşinqtonda Azərbaycanla sülh müqaviləsinə dair sənədin imzalanmasından sonra kurs qəfil dəyişib”, - mənbə bildirib.

Saytın iddiasına görə, 2026-cı ildə müdafiə büdcəsinin azaldılması iqtisadi tədbir deyil, Vaşinqton razılaşmalarının strateji nəticəsidir.

Kremlin son “qalası” yıxılır?

Ermənistanda “ruslar getsin” tələbi ilə aksiyalar başlanıb; 102-ci hərbi baza tezliklə bağlana bilərmə - iki rəy

Ermənistanın Gümrü şəhərindəki Rusiya hərbi bazasının yaxınlığında etiraz aksiyası keçirilib. Aksiyanın “Respublika Namine” partiyası təşkil edib. Aksiyaya iştirakçıları Rusiya hərbi bazasının Ermənistan ərazisindən çıxarılmasını tələb ediblər.

Rusiyanın 102-ci hərbi bazasının 2044-cü ilədək Gümrüdə qalması ilə bağlı iki ölkə arasında müqavilə imzalanıb. Ancaq göründüyü kimi, rus bazasının evakuasiyası tələbləri səslənir. Rus hərbi bazasının vaxtından erkən getməsi müşkül görünür. Xüsusən də regionda vəziyyətin Rusiyanın əleyhinə inkişaf etməsi fonunda Kreml Ermənistanda hərbi mövcudluğunu qoruyub saxlamaq istəyir. Baxmayaraq ki, daha əvvəllər baş nazir Paşinyan Rusiyanın Ermənistanda hərbi varlığını ölkənin təhlükəsizliyinə təhdid adlandırıb. Hətta təhlükəsizlik sahəsində yeni tərəfdaşlar axtarışında olduqlarını açıqlayıb.

Üstəlik, Paşinyan son brifinqdə Türkiyə ilə quru sərhədlərin açılacağına əminliyini ifadə edib. Bu da Ermənistanın sərhədlərinin mühafizəsi, habelə rus hərbi bazasının fəaliyyətini getdikcə əhəmiyyət-sizləşdirir. Çünki Ermənistana Türkiyə və Azərbaycandan təhlükə yoxdur, Zəngəzur dəhlizinin açılması razılaşdırılıb, yekun sülh sənədinin imzalanması an məsələsidir, habelə digər qonşusu İrandan bu ölkəyə təhdid yoxdur. O halda, Gümrüdəki bazanın fəaliyyəti lazımsız görünür. Sadəcə, 102-ci bazanın olması Rusiyanın özünə lazımdır.

Son aksiyalar da göstərir ki, Ermənistanda anti-Rusiya ovqatı güclənir. Bu piketin hakimiyyət tərəfindən təşkil edilməsi istisna deyil. Amma hər bir halda, erməni cəmiyyəti Gümrüdə başqa dövlətin hərbi bazasını arzulamır. Bəs bu proses sürətlənə bilərmi? Ermənistanda artan çağırışlar fonunda Rusiyanın 102-ci bazasını vaxtından tez çıxarması mümkündürmü? Azərbaycan “sülhməramlı” adlanan rus hərbi kontingentini vaxtından tez yola saldı, Cənubi Qafqazda Rusiyanın sonuncu “qalası” olan Ermənistandan da tezliklə getməsi inandırıcıdır?

Siyasi şərhçi Azər Hüseynov “Yeni Müsavat”-a söylədi ki, Ermənistanda son zamanlar müşahidə olunan anti-Rusiya meyilləri daha açıq şəkildə üzə çıxmağa başlayıb: “Xüsusilə Gümrüdə yerləşən 102-ci Rusiya hərbi bazasının fəaliyyətinə qarşı keçirilən etiraz aksiyaları bu tendensiyanın bariz nümunəsidir. Aksiyaların şüarları bir daha göstərir ki, Ermənistan cəmiyyətinin müəyyən təbəqələri artıq Rusiyanın hərbi varlığını ölkənin təhlükəsizliyi üçün təminat deyil, əksinə, risk və təhlükə mənbəyi kimi dəyərləndirirlər. Lakin bu etirazların baş verməsi hələ o demək deyil ki, yaxın zamanda Moskvanın bölgədəki sonuncu hərbi dayağı - Gümrü bazası fəaliyyətini dayandıracaq. Əslində Ermənistan hakimiyyətinin siyasi xəttinə nəzər salanda, Paşinyan komandasının uzun müddətdir ki, Rusiyadan uzaqlaşmaq və Qərbe inteqrasiya istiqamətində addımlar atdığı görünür.

Paşinyan özü dəfələrlə bəyan edib ki, Rusiyanın Ermənistanda hərbi mövcudluğu ölkənin təhlükəsizliyi üçün zəruri deyil. Əksinə, onun sözlərinə görə, bu mövcudluq Ermənistanı daha da asılı vəziyyətə salır və müstəqil siyasət aparmaq imkanlarını məhdudlaşdırır. Bu baxımdan, hakimiyyətin perspektiv planları Rusiyanın bölgədəki hərbi bazasını çıxarmaq niyyətini əks etdirir. Lakin prosesin yalnız siyasi bəyanatlarla yekunlaşmadığı da göz önündədir”.

Onun sözlərinə görə, Ermənistanda hələ də güclü sosial dayaqları olan, 44 günlük müharibənin nəticələrini məğlubiyyət kimi qəbul edən və bu itkiləri kompensasiya etməyin yolunu Moskva ilə ənənəvi müttəfiqlikdə görən qüvvələr mövcuddur: “Bir tərəfdə isə Qərbe inteqrasiya etmək istəyən, Türkiyə və Azərbaycanla münasibətlərin normallaşmasını gələcək təhlükəsizlik arxitekturasının əsas dayacağı kimi görən qruplar var. Digər tərəfdən isə Rusiyanı hələ də strateji müttəfiq və hərbi dayaqların əsas təminatçısı kimi qiymətləndirən qüvvələr qalmaqdadır. Belə bir ziddiyyətli vəziyyətdə hökumətin istədiyi sürətlə radikal dəyişikliklər etməsi asan deyil. Paşinyan hökuməti bu ziddiyyətləri nəzərə alaraq addımlarını daha ehtiyatla atır. Onun Türkiyə ilə sərhədlərin açılacağına dair verdiyi bəyanatlar, Qərblə təhlükəsizlik əməkdaşlığının dərinləşdirilməsi istiqamətində atdığı addımlar, Ermənistanın gələcəkdə Rusiyadan hərbi asılılığını mini-

muma endirmək istəyi ilə bağlıdır. Eyni zamanda Gümrüdəki 102-ci hərbi bazanın fəaliyyəti Moskvanın maraqları baxımından həyati əhəmiyyət daşıyır. Rusiya üçün Cənubi Qafqazda son dayaq məhz Ermənistan üzərində qurulub”.

Onun fikrincə, Gümrüdəki Rusiya hərbi bazasının çıxarılması real görünür: “Ermənistan hakimiyyəti prosesləri sürətləndirmək istəsə belə, həm daxili müqavimət, həm də Moskvanın sərt reaksiyası bu istiqamətdə sürətli nəticə əldə etməyə imkan vermir. Amma bu, o demək deyil ki, proses, ümumiyyətlə, baş verməyəcək. Çünki regionda baş verən geosiyasi dəyişikliklər getdikcə Rusiyanın əlini zəiflədir. Ermənistanın Qərblə münasibətlərini dərinləşdirməsi, Türkiyə ilə sərhədlərin açılması perspektivi, Azərbaycanın Ermənistanla yekun sülh sazişinə yaxınlaşması və İranın da Ermənistanla münasibətlərində sabit xətt izləməsi - bütün bunlar Gümrüdəki bazanın strateji əhəmiyyətini minimuma endirir”.

Hərbi icmalçı Səxavət Məmməd hesab edir ki, bu istiqamətdə bir sıra məsələlər Paşinyan hakimiyyətinin taleyi ilə bağlıdır: “102-ci hərbi baza nə Azərbaycan, nə də İran üçün nəzərdə tutulub. Bazanın maksimum şəxsi heyətinin sayı 5 min nəfər ola bilər. Sadəcə, Rusiyanın Cənubi Qafqazla bağlı strateji maraqlarını təmin etmək üçün Ermənistan-da saxlanılıb. Nəzərə almaq lazımdır ki, Rusiyanın Azərbaycan və Gürcüstanla quru

Lavrov: “SSRİ-ni bərpa etmək istəyənlərin başı yoxdur”

Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrovun Alyaska görüşünə nümayişkarana şəkildə üzərinə SSRİ yazılan köynək-lə gəlməsi çoxları tərəfindən Rusiya rəhbərliyinin həyasız və primitiv imperiyaçılıq “tryuku” kimi qiymətləndirildi. Əlbəttə, Tramp da bu baxımdan Kremldəkilərdən fərqlənmədi və Putinin başının üzərindən “B-52” ağır bombardmançısını uçurmaqla onun da “jestlər dilində danışmağı bacardığını” göstərdi.

Lakin ümumilikdə hər iki “jest” dünyanın ən iri nüvə potensialına malik ölkələrinin qətiyyətlə adekvat, təmkinli və məsuliyyətli adamlar tərəfindən idarə olunmadığını bir daha ortaya qoydu...

Alyaska görüşündən xeyli vaxt ötsə də, Ukraynadakı işğalçılıq müharibəsinin davam etməsi fonunda Lavrovun “SSRİ köynəyi” öz simvolik aktuallığını saxlayır. Hətta “NBC News”-a müsahibəsi zamanı da ona bununla bağlı sual verilib.

“Mənim Alyaskada keçirilən Rusiya-ABŞ sammitinə üzərində “SSSR” (SSRİ) yazılmış sviterlə gəlməyim Sovet İttifaqını bərpa etmək istəyindən xəbər vermir”. Musavat.com xəbər verir ki, bunu Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov deyib.

“Xeyr! Əlbəttə, biz Sovet İttifaqında doğulmuşuq. Amma Rusiya Prezidenti Vladimir Putin dəfələrlə söyləyib ki, SSRİ-nin dağılmasına peşman olmayanların üreyi, amma onu bərpa etmək istəyənlərin də başı yoxdur. Bu, tamamilə doğru ifadədir”, - nazir müvafiq suala cavabında qeyd edib.

Lavrov bildirib ki, Rusiya bütün keçmiş sovet respublikalarını müstəqil dövlət kimi tanıyır: “Biz onlarla münasibətləri tam müstəqil dövlətlərlə olduğu kimi inkişaf etdiririk. Amma Ukrayna kimi dövlətlər fiziki və hüquqi cəhətdən rus olan hər şeyi məhv etməyə başlayanda... Təəssür edin ki, ingilis dilini, Amerika tarixini hansısa başqa ölkədə qadağan edirlər.

SSRİ-yə gəlincə, öz köklərini xatırlamırsansa, uşaqlıq, yeniyetməlik, ilk məhəbbət, dostlar haqqında nostalji xatirələr yoxdur, o zaman insanlığı, bəşəri dəyərləri demək olar ki, real şəkildə təmsil edə bilməzsən. Bu illər ərzində həyatınızda baş verənləri xatırlamaq və qiymətləndirmək başqa şeydir, ətrafınızda hər şeyi hərbi yolla ələ keçirməyə çalışmaq başqadır. Eyni deyil”.

Çin Ukraynaya ordu göndərəcək?

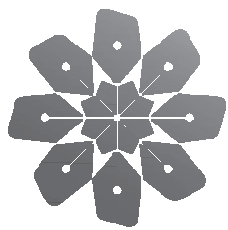
Çin Xarici İşlər Nazirliyi Çin ordusunun Ukraynaya sülhməramlı hərbi kontingent göndərəcəyi barədə yayılan xəbərləri təkzib edib. APA xəbər verir ki, Çin XİN sözçüsü Quo Jiakun Ukrayna məsələsi ilə bağlı rəsmi Pekinin mövqeyinin birmənalı və dəyişməz olaraq qaldığını bəyan edib.

Qeyd edək ki, Avropa mətbuatında Çinin Ukraynaya təhlükəsizlik zəmanəti olaraq hərbi qüvvə göndərəcəyi ilə bağlı xəbərlər yayılıb.

sərhədi var, ancaq Ermənistanla quru əlaqəsi yoxdur. Ermənistanda birinci dəfə deyil ki, 102-ci hərbi bazanın ölkə ərazisindən çıxarılması üçün mitinqlər, aksiyalar həyata keçirilir. Ermənistanın bunu bacarıb-bacarmayacağı sual altındadır. Ermənistan maraqlı oyunlar oynayır. Eyni vaxtda ərazisində Rusiya hərbi bazası ola-ola ABŞ-ni öz ərazisinə dəvət edir. Rusiyanın sıxışdırılıb Cənubi Qafqazdan çıxarılması kimi görünən proses əslində dəyişə də bilər. Məsələn, Ermənistan hakimiyyəti eyni vaxtda həm İranı, həm Rusiyanı, həm də

ABŞ-ni razı salacaq sənədlərə imza atıb. Bu, nə qədər uğurlu gediş kimi görünərsə də, əslində həm də təhlükəli haldır. Rusiya Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyi üçün cəhdlər edə bilər və edəcəyi də gözlənilir. Əgər bu baş verərsə və Rusiyaya bağlı qüvvələr hakimiyyətə gələrsə, regionda proseslər yenidən fərqli məcrada inkişaf edə bilər. Hazırda Ermənistanın Rusiya hərbi bazasını ölkə ərazisindən çıxarmaq kimi gücü yoxdur. Ermənistan, sadəcə olaraq, cəhdlər edir”.

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük “Vətən Müharibəsi”ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

“Ermənistan-Azərbaycan normallaşması prosesi demək olar ki, başa çatıb və imzalanmış sənədlər bizim maraqlarımızı tam təmin edir”. “Yeni Müsavat” bildirir ki, bunu avqustun 21-də Prezident İlham Əliyev Kəlbəcər şəhər sakinləri ilə görüşdə deyib.

Dövlət başçısı vurğulayıb: “Biz istədiyimizə nail olmuşuq, mənfur Minsk Qrupu artıq son günlərini yaşayır. Faktiki olaraq o, heç bir fəaliyyət göstərmirdi və göstərə də bilməzdi. Ancaq hüquqi cəhətdən mövcud idi, indi onun da sonu yaxınlaşır”.

Ötən həftə Qarabağdan könüllü şəkildə çıxmış ermənilərdən ibarət qruplar ATƏT ölkələrinə müraciət yayıblar. Müraciət qondarma rejimin geydirmə “parlament”nin spikeri Aşot Danielyanın imzası ilə təqdim olunub. Mətn həyasızcasına saxtakarlıqlarla doludur və açıq-aşkar Kremlin “oyuncaqlarının” yazısı təsiri başlıyır. Müraciətdə deyilir ki, guya “150 min Qarabağ ermənisi zorla ata-baba yurdundan didərgin salınıb” və onların səsi nəzərə alınmadan ATƏT-in Minsk Qrupunun mandatı ləğv edilib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan və Ermənistan ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi üçün birgə müraciət edəblər. Bu barədə “Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respubli-

kası arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin təsis olunması haqqında Sazişin” paraflanmış mətnində qeyd olunub.

Sazişdə qeyd olunub ki, tərəflər xarici işlər nazirlərinin ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturların (ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin Minsk konfransının müzakirəsində olan münaqişə üzrə şəxsi nümayəndəsi və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun) bağlanması ilə bağlı ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinə birgə müraciətdən sonra bu gün ATƏT Nazirlər Şurasının bağlanması ilə bağlı qərar layihəsi ATƏT iştirakçı dövlətləri arasında yayılıb. Bildirilib ki, onlar qərarın qəbul edilməsi üçün lazımı prosedurları dəstəkləməyə çağırılıblar.

Azərbaycan və Ermənistanın ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi üçün birgə müraciət etməsi Cənubi Qafqazda yeni siyasi mərhələnin başlanğıcını ifadə edir. Bu addım, faktiki olaraq, uzun illər regionda status-kvonun qorunması üçün

Qarabağ

YENİ ÜSAVAT
N 150 (8760) 26 avqust 2025

Son günlərini yaşayan antisülh missiyası

Minsk Qrupunun de-yure dəfni an məsələsidir - separatçılar əngəl ola bilərmə?

vasitəyə çevrilmiş, lakin real nəticə verməyən bu institutun tarixin arxivinə göndərilməsi deməkdir.

Minsk Qrupu artıq illərdir ki, de-facto mövcud deyildi. 2020-ci ilin Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan öz gücü ilə ərazi bütövlüyünü təmin etdi və münaqişənin hərbi-siyasi yolla həlli reallığına gətirildi. Lakin qurumun rəsmən ləğvi, keçmiş “Dağlıq Qarabağ” məsələsinin beynəlxalq gündəlikdən sənədlə şəkildə çıxarılması anlamına gəlir.

Bu isə həm hüquqi, həm də siyasi baxımdan müstəsna əhəmiyyət daşıyır.

Minsk Qrupunun ləğvi Ermənistanda və erməni diasporunun daxilində uzun müddət qidalanan revanşist ümidlərə ağır zərbə vurur. Ermənistanın keçmiş prezidentləri - Levon Ter-Petrosyan, Robert Köçəryan və Serj Sərkisyan kimi siyasi fiqurlar illərlə “status” danışıqlarını uzadaraq, işğal faktını qorumağa çalışıblar. İndi isə həmin qüvvələrin əlində siyasi və diplomatik “tutacaq” qalmır.

Siyasi ekspert Züriyə Qarayevanın sözlərinə görə, Minsk Qrupunun ləğvi çoxdan olmalıydı və zərurət idi. Onun fikrincə, bu missiya öz işini yerinə yetirə bilmədi və tarixə bədnam bir format olaraq düşdü. Ekspert hesab edir ki, BMT-nin 4 qətnaməsini də Azərbaycan Ordusu özü icra etdi, Minsk Qrupunun görməli olduğu vasitəçilik missiyası da fiaksoya uğradı və məhz Bakı ilə İrəvan arasında moderator-suz danışıqlar nəticəsində sülh mətninin 17 bəndi razılaşdırıldı.

“Bütün bunlar Azərbaycanın Müzəffər Ordusunun və uğurlu diplomatiyasının nəticələridir. Ona görə də həmsədr ölkələr fakt qarşısında qaldılar və Minsk Qrupunun ləğvinə razılaşıdılar. Onlar çox istərdi ki, bu problem acı bağıracaq kimi uzatsınlar. Lakin Azərbaycan regionda yeni realılıqlar yaratdı və onlar bununla barışmalı oldular”.

Z. Qarayeva ATƏT-ə edilən müraciətə yaxın dövrdə cavab veriləcəyini gözləyir: “Bu məsələ artıq həllini tapıb. Düşünmürəm ki, üzv ölkələr məni cavab versinlər. Əsas məsələ budur ki, Ermənistan razı salındı. Çünki Paşinyan əvvəl şərt irəli sürürdü. Minsk Qrupunun ləğvinə sülh müqaviləsindən sonraya saxlamağı təklif edirdi. Lakin Vaşinqton anlaşması nəticəsində bu missiyanın da de-yure ləğvi həllini tapdı. Ona görə də separatçı qüvvələrin ATƏT-ə müraciəti əhəmiyyətsizdir və onların fikri heç kəs üçün vacib deyil. Ümumiyyətlə, separatçılar bu prosesdə yoxdur və bir subyekti kimi iştirak etmirlər. Sadəcə, özlərini ortalığa ataraq guya “stəkanda fırtına” yaratmaq niyyətindədirlər. Bu da baş tutmayacaq və Minsk Qrupu artıq dəfn olunub”.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

“Cəhənnəmə gedən yoldaş axtarar” - deyirlər adətən bizim azərbaycanlılarımız. Düz də edirlər. Bəli, Moskva iddia edir ki, guya onlar Tiflislə birlikdə Cənubi Qafqaz regionundakı proseslərdən tamam kənarda qalıblar.

Hüseynbala SƏLİMOV

olacaq” demişdi), baş nazir İ.Kobaxidze də ABŞ-dəki son anlaşmanı çox yüksək dəyərləndirmişdi - ən azı bizə məlum olanlara görə.

Gürcüstanda baş tutacaq daha bir seçki də prinsipçə, bəzi qaranlıq məqamlara aydınlıq gətirə, necə deyərlər, iki yolun ayrıcında qalmış balaca ölkənin siyasətində müəyyənlik yarada bilər, hərçənd, səhv etmərəmsə, orada bələdiyyə seçkiləri olmalıdır bu il.

Belədə isə formal olaraq Bakı ilə İrəvan arasında münasibətlərin istiləşməsi Tiflisi narahat edə bilər, çünki Azərbaycanla Ermənistan arasındakı soyuq münasibətlər, müharibə Gürcüstanı regionun kommunikasiya-tranzit inhisarçısına çevirmişdi. Formal olaraq guya Tiflisin bu statusuna “təhlükə” yaranıb. Amma yalnız formal baxımından belə görünür: Tiflis siyasi elitası gözəl anlayır ki, regiondakı sülhdən onların qazancı əvvəlki dövrlərdən də böyük olacaq - hətta bəzi hallarda qazancın maddi ekvivalentini tapmaq çətin olsa da! Həm də bu günlərdə belə məlum oldu ki, proses dayanmayıbdır, Bakı-Tiflis-Qars xəttini bir az da inkişaf etdirmək planlaşdırılır.

Moskva indi Tiflisi “özününkü” bilir?..

Etiraf etmək lazımdır ki, indi biz azərbaycanlılar da bir az səksəkəli günlər yaşayırıq, çünki Rusiyadan, onun prezidenti Putindən nə desən, gözləmək olar. Amma diqqətlər daha çox Ukrayna-Rusiya müstəvisinə yönəlibdir. Tamamilə təbiidir: Ukraynada bütün postsovet məkanı uğrunda savaş gedir və çox şey bu müharibənin nəticəsindən asılı ocaq.

Ukrayna müharibəsi indiki Kreml elitasını, necə deyər, görmək və anlamaq üçün bir güzgüdür. Görün, bunlar nə deyir: “Rusiya qoşunları daha bir neçə kəndi azad edib! Ukrayna faşistləri belə gəldi, elə gəldi”!..

Təsəvvür edirsinizmi? Bir ölkənin ərazisini onun özündən “azad etmək” olumu?..

Hazırda Putin demək olar ki, nümayişkarənə şəkildə sülhdən qaçır və bizə elə gəlir, Donetsk, Luqansk, nə bilim, Krım haqqında deyilən sözlər boş şeydir, Putinə Ukrayna, ardınca da bütün postsovet məkanı lazımdır.

Vəziyyət Krilovun məşhur təmsilini xatırladır: Putin bir yana, Tramp başqa tərəfə, Zelenski isə (bütün hallarda, Kiye-

vin haqlarını ondan çox müdafiə edən olmaz, çünki adam hələ ki ölkənin prezidentidir!) tamam fərqli istiqamətə çəkir Ukrayna-nı! ABŞ Prezidenti daha çox müharibəni bitirməyə çalışır (bəlkə elə həqiqətən Nobel almaq üçün!), halbuki məqsəd Moskvanın təcavüzünə son qoymaq, ən əsası da onun nəticələrini aradan qaldırmaq olmalıdır.

Alyaskadakı son görüşə xarici işlər naziri Sergey Lavrov üzərində “SSRI” yazılmış köynəklə gedirsə, başqa şey düşünmək olarmı? Həm də bilirsiniz, adam nə fikirləşir: bu qəddər səviyyəsizlik, həyasızlıq olarmı?

Adamın guya yetmişdən çox yaşı var, üstəlik, guya o boyda ölkənin “birinci diplomatı”dır! Görmüşdük ki, diplomatlar adətən, fikirlərini, niyyətlərini gizlədirlər, bunlar az qala, əllərində plakatlar beynəlxalq təşkilatların qarşısında piket keçirməyə hazırdırlar ki, bəs keçmiş SSRI ərazisini bizə qaytarın! Lap qədim dövrləri bilmirəm, belə həyasız diplomatiya Almaniya da faşistlərin vaxtında olubdur. Gebbels deyirdi ki, biz nə vaxt öz niyyətimi-

zi, planlarımızı gizlətməmişik? Putin və çevrəsi də təxminən eyni sözləri deyir...

Ukrayna bir yana, bunlar - Moskva və hətta Tehran Cənubi Qafqazdakı ən son proseslərlə bağlı daha nələri demir?

Ötən dəfələrdə bu haqda yazmışdıq. Bunların “arqument”ləri Tehranın və Moskvanın ilk baxışda haqlı olduğu təsəvvürünü yada bilər: guya Rusiyanın sovet qafalı siyasətçiləri, İranın az qala, orta əsrləri xatırladan molla rejimi haqlıdır, guya kişilər özlərinin - “ölkələrinin və xalqlarının təhlükəsizliyini” təmin etməyə çalışırlar!

Rusiya demirmi ki, guya NATO-nun genişlənməsini, onun sərhədlərinə doğru irəliləməsinə dayandırmaq istəyir!.. Amma gözünün içində yalan deyir: digər NATO ölkələri, tutuq, keçmiş Baltik ölkələri, Finlandiya, nə bilim, İsveç Rusiyadan beləmi uzaqdır?..

NATO-nun əsas coğrafi ünvanından-Avropadan Rusiyaya məsafə beləmi böyükdür? Yox, bunların-Moskvanın da, Tehranın da mərəzi başqa-dır.

İran mollaları hakimiyyətlərini qorumaq üçün əldən-ayaqdan gedirlər - bu, “iki üstə gəl iki” kimi hamıya aydındır. Moskvaya gəldikdə, bunların da dərdi bellidir və bunu daim qeyd edirik: Rusiya sivil rəqabət yolunu çoxdan uduzubdur, ona görə də yalnız müharibə, münaqişə, hərbi-nüvə şantajıyla dünyanı özü ilə hesablaşmağa, öz “maraq”larını nəzərə almağa məcbur edə bilər.

İran rejimi bir başqa məsələdir, hətta öz vətəndaşları üçün təhdiddir, ondan qala, region ola! Amma Qərbin Rusiya ilə bağlı ifrat məkrli planları olsaydı 90-cı illərdə onu NATO-ya üzv olmağa dəvət edərdimi?

Onda Kreml nə tələb etdi? Xüsusi status! Halbuki ən azı formal olaraq ABŞ-nin (Vaşinqtonun Alyansda çəkisini artıran əsas amil budur ki, təşkilatın xərclərinin böyük hissəsi ödəyir) belə, səhv etmiriksə, belə bir statusu yoxdur. Həm də haqlı bir sual yaranır: Rusiyanın Fransadan, Almaniya, Britaniyadan nəyi artıqdır?..

2025-ci ilin payız tədris mövsümünə yaxınlaşdıqca, məktəb ləvazimatları bazarında diqqətçəkən tendensiya müşahidə olunur. Bəzi müşahidəçilərə görə, qiymətlər keçən ilə müqayisədə aşağı enib. Amma bunun əksini deyənlər də az deyil. Ekspertlər mövcud tendensiyanın dərslər yaxınlaşdıqca artıma doğru daha da dəyişə biləcəyini düşünürlər.

Yeni dərs ilinə bir aydan az vaxt qalır. Valideynlər artıq məktəb bazarlığına start veriblər. Hər il olduğu kimi, bu il də onları xərclər düşündürür. Xüsusilə məktəbli formalarının qiyməti, keyfiyyəti və mövcud endirim kampaniyaları əsas maraq mövzularındandır. Dəftər-qələm, məktəbli geyimi, çanta və digər ləvazimatların alınması bu günlərdə ailə büt-

Məktəbli bazarında ajiotaj: bir uşaq necəyə "baş" gəlir?" - qiymətlər

Yeni tədris ili yaxınlaşdıqca mağazalarda izdiham yaşanır, valideynlər endirim olan ünvanlara axışır - əməkdaşımız paytaxt dükanlarında xərcləri araşdırıb

cəsinə ən çox təsir edən xərclərdən biridir.

Yeni dərs ilinə hazırlıq zamanı valideynlərin ən çox diqqət yetirdiyi, şagirdlərin də həyəcanla gözlədiyi məqam məktəbli geyimlərinin alınmasıdır. Bu məhsullar həm qiymət, həm də çeşid baxımından geniş spektrə malikdir. Bundan əlavə, dəftər-qələm, digər ləvazimatlar xərc tələb edir.

Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən, məktəbli formalarında istifadə edilən materiallar standartlara uyğun olmalıdır. Köynəklər 100% pambıqdan, şalvar və etəklər isə 60% yun, 40% poliestər qarışıqından hazırlanmalıdır. Təəssüf ki, bazarda bu tələblərə cavab verməyən, süni materiallardan hazırlanmış məhsullar satılır. Bakı Tikiş Evin (BTE) 100 min məktəbli geyimi satışa çıxardığını açıqlayıb.

Bəs maraqlıdır, bir uşağı məktəbə hazırlamaq bu il necəyə başa gələcək?

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı olaraq paytaxtdakı bir neçə mağazanı gəzib həm qiymətlərlə tanış olduq, həm də alıcılarla söhbət edədik.

Ötən ilə müqayisədə həm məktəb ləvazimatlarında, həm də məktəbli formalarında nəzərəcarpacaq endirimlər var. Məsələn, dəftərlərin qiymətləri 15 qəpikdən başlayır və 3 manata qədər dəyişir. Qələmlər 25-30 qəpikdən, rəngli karandaşlar 1,5 manatdan, flomasterlər isə 1 manatdan başlayır. Daha keyfiyyətli modelər 5-10 manat arasında dəyişir.

Karandaşyananlar 40-50 qəpikdən başlayaraq 4-5 manata qədərdir. Penalların qiyməti 1,5 manatdan 15 manata qədər, su qabları isə 2-10 manat arasında dəyişir. Ən çox müzakirə olunan məsələ isə məktəbli çantalarının qiymətidir. Çantaların dəyəri keyfiyyətdən asılı olaraq 10-15 manatdan başlayaraq, 150 mana-

lar isə 33% endirimlə 30 manatdan 20 manata qədər ucuzlaşıb.

Hesablamalara görə, bu il bir məktəbli tam şəkildə məktəbə hazırlamaq valideynlərə təxminən 150 manatdan başlayan qiymətə başa gələcək. Bu məbləğ ötən illərlə müqayisədə daha sərfəli görünür. Belə ki, ötən il bu rəqəm təxminən 200 manatdan başlayırdı. Lakin çanta və geyimlərin keyfiyyətinə görə qiymətlər dəyişdiyindən, yekun

ta qədər yüksəlir. Yeni yalnız bir uşağın ləvazimatlarını toplamaq üçün valideynlər orta hesabla 25-30 manat xərcləməli olacaqlar.

Avqust ayından etibarən məktəbli geyimlərində də xeyli ucuzlaşma var. Ötən il 13-15 manata satılan məktəbli köynəkləri bu il 8-9 manatdan başlayır. Şalvarları 12 manatdan, etəkləri isə 15-16 manatdan başlayan qiymətə almaq mümkündür. Daha keyfiyyətli geyimlərin qiyməti isə 50-70 manat arasında dəyişir.

Məlum məsələdir ki, Çin istehsalı geyimlər mağaza vitrinlərində daha ucuz qiymətə təklif olunur. Türkiyədən gətirilən formalar isə bahalı olsa da, həm material, həm də tikiliş baxımından daha keyfiyyətli kimi təqdim edilir. Valideynlər seçim zamanı yalnız qiymətə deyil, geyimin övladlarına rahat olub-olmayacağına da diqqət yetirirlər. Bir çoxu bütçə ilə keyfiyyət arasında "orta yol" tapmağa çalışır.

Məsələ ilə bağlı Bakı Tikiş Evinin şöbə müdiri Etibar Əzimov da açıqlama verib. Onun sözlərinə görə, bu il məktəbli geyimlərində kütləvi endirimlər tətbiq olunub. Onun sözlərinə görə, qısaqol köynəklər 33% ucuzlaşaraq 12 manatdan 8 manata düşüb. Uzunqol köynəklərdə 18% endirim olunaraq 12 manatdan 10 manata enib. Şalvar və etəklərin qiyməti 25% endirimlə 20 manatdan 15 manata salınıb. Jaket-

metallardan, o cümlədən qurğuşundan istifadə edilə bilər. Ağır metallar uşaqların dərisi ilə təmasda bədəne keçə, həətə ağız yolu ilə orqanizmə daxil ola bilər. Bu isə çox təhlükəli məsələdir".

Eyyub Hüseynov qeyd edib ki, daimi narazılıq doğuran digər mövzu məktəbli formalarıdır: "Təəssüf ki, bu məsələ illərdir dövlət qurumları və biznes strukturlarının birgə fəaliyyəti ilə həll edilmir. Əslində hökumət bu sahədə proteksionist siyasət aparmalıdır. Məktəbli formaları Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi qaydalara uyğun olaraq, yerli istehsalçılar tərəfindən standartlara əsasən hazırlanmalıdır. Kabinet formaların eskizlərini və tərkibini təsdiq edib. Lakin praktikada yerli bir neçə şirkət formalar istehsal etsə də, xaricdən külli miqdarda keyfiyyətsiz, nə parça, nə də tikiş baxımından standartlara cavab verməyən mallar ölkəyə daxil olur. Təəssüf ki, gömrük orqanları bu məsələyə ciddi nəzarət etmir. Nəticədə yerli istehsalçılar bazarda mövqelərini qoruya bilmir, keyfiyyətsiz mallar isə geniş yayılır.

Məktəbli formalarının keyfiyyətsizliyi, parçaların Nazirlər Kabinetinin təsdiqlədiyi tərkibə uyğun olmaması, rənglərin tez solması, parçanın qısa müddətdə sıradan çıxması və bunun nəticəsində valideynlərin dəfələrlə əlavə xərcə düşməsi problemi daim aktualdır və mütləq həll olunmalıdır.

Bundan bir neçə il əvvəl Elm və Təhsil Nazirliyinin müavinləri və digər qurumlarla keçirilən görüşdə yerli istehsalçılardan biri maraqlı təklif irəli sürmüşdü. O qeyd etmişdi ki, məktəbli formaları regionların iqlim xüsusiyyətlərinə uyğun tikilməlidir. Məsələn, bəzi bölgələrdə hava soyuqdur, buna görə də orada qalın və isti materialdan formalar hazırlanmalıdır. Digər bölgələrdə isə hava isti olur və şagirdlər tez tərləyir, buna görə də yüngül və nəfəsəsalınan materiallardan istifadə edilməlidir. Bu çox yaxşı təklif idi və nəzərə alınmalı idi.

Ümumiyyətlə, məktəbli formalarının istehsalı güclü baza olan tikiş fabriklərinə həvalə edilməli, dövlət isə onların məhsullarının dəstəklənməsi və satışının təşviqi istiqamətində iş aparmalıdır. Çünki yalnız bu fabriklərin məhsulları standartlara cavab verir və keyfiyyət təminatı yaradır".

✎ **Xəlida GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Məktəblərdə kitabxanaçı işinə qəbul aparılır

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyindəki ümumi təhsil müəssisələrində kitabxana müdiri/k kitabxanaçı, həmçinin məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təsərrüfat müdiri vəzifələrinə işə qəbul üzrə müsabiqənin müsahibə mərhələsinə start verilib.

Modern.az xəbər verir ki, qeyd edilən vəzifələr üzrə müsabiqənin test imtahanı mərhələsində uğur qazanmış namizədlərə müsahibənin keçiriləcəyi məkan və vaxt barədə məlumat qeydiyyatdan keçdikləri mobil nömrəyə SMS vasitəsilə göndərilib.

Müsahibə mərhələsində namizədlərin peşəkar keyfiyyətləri müvafiq komissiya tərəfindən yoxlanılır.

Müsahibənin nəticələri barədə namizədlərə qeydiyyatdan keçdikləri mobil nömrəyə SMS vasitəsilə məlumat veriləcək.

Universitetlərdə 3 mindən artıq yer qalıb

Bu il ali təhsil müəssisələrinin müsabiqəsində 88 min 756 nəfər abituriyent iştirak edib. Onlardan 57 min 236 nəfər (o cümlədən 6461 subbakalavr) ali məktəblərə qəbul olunub. Modern.az xəbər verir ki, ixtisas qrupları üzrə ümumilikdə 3 min 100-dən artıq boş yer qalıb.

Belə ki, ixtisas qrupunda abituriyentlər 20 min 385 boş yerin 18 min 432-sinə qəbul alıb. Bu da o deməkdir ki, bu qrupda 1953 boş yer mövcuddur.

II ixtisas qrupuna 14 min 935 boş yer ayrılmışdır ki, bunun da 14 542-si dolub. Nəticələr açıqlandıqdan sonra məlum olur ki, ixtisas seçiminin ikinci cəhdində bu ixtisas qrupunda 393 yer qalıb.

Hər il gərgin rəqabətin olduğu III qrupda boş yerlərin 98,44 faizi dolub. Belə ki, bu qrupda 15 min 583 boş yerin 15 min 340-ı dolub. Ixtisas seçiminin ikinci cəhdi üçün III qrupda boş qalan yerlərin ümumi sayı 243-dür.

IV qrup üzrə qəbul aparılan universitetlərdə ümumilikdə 4 min 732 boş yer var idi, ixtisas seçimindən sonra bu qrup üzrə ali məktəblərə qəbul olunanların sayı 4 min 507 nəfər olub. Boş qalan yerlərin sayı isə cəmi 225-dir.

V qrupda isə 4 min 704 boş yere 4 min 415 nəfər qəbul olunub. Hazırda bu ixtisasda boş yerlərin sayı 289-dur.

Avqustun 23-də Hicri-Qəməri tarixi ilə Səfər ayı bitdi. Bununla da Məhərrəmlik əyyamı başa çatdı. Bu isə toylara davam deməkdir. Bəs ötən iki ayda menyu qiymətlərində ciddi dəyişikliklər varmı? Varsa, hansı məhsullardadır?

Qeyd edək ki, əvvəlki illərdə bu dövrdə şadlıq evləri yenidən fəaliyyətə başlayır, sifarişlər artır, menyular yenilənir. Lakin hazırkı vəziyyət bir qədər fərqlidir. Toy mövsümünün açılmasına baxmayaraq, şadlıq evləri hələlik əvvəlki illərdəki canlanmanı müşahidə etmədiklərini deyirlər. Bu iki ay ərzində menyu qiymətlərində nəzərəcarpacaq dəyişiklik baş verməyə də, sifarişlərin sayında ciddi azalma var.

“Ay işığı” şadlıq sarayının direktor müavini Daşqın Həsənov “Yeni Müsavat”a verdiyi açıqlamasında deyib ki, son iki ayda menyu qiymətləri sabit qalıb: “Hazırda sarayda orta hesabla bir nəfərlik menyu 70 manata başa gəlir. Məhərrəm ayında demək olar ki, bütün fəaliyyət dayanıb və zərərə işləmişik. Kompleksin gündəlik saxlanması üçün xərclər davam edir. İşçilərin maaşı ödənilir, kommunal xidmətlər yerinə yetirilir. Amma tədricən keçirilmədiyi üçün gəlir yoxdur”.

Həsənov bildirib ki, ötən məhsullarının qiymətində artım var, bu da ümumi maya dəyərində təsir edir. Lakin menyuda qiymət artımına getmək istəmirlər, çünki

Məhərrəmlik bitdi, toylar başladı - qiymətlərdəki fərq...

Şadlıq evləri hələ də sifariş almadıqlarını deyir

bu halda sifarişlər daha da azalacaq. Hazırda mövcud vəziyyətdə şadlıq evi fəaliyyətini dayandırmadan, minimum gəlirlə işləməyə üstünlük verir. Onun sözlərinə görə, əvvəlki illərlə müqayisədə sifarişlərdə 60 faizə yaxın azal-

ma müşahidə olunur. Məhərrəm ayı başa çatsa da, bu vaxta qədər hələ bir dənə də olsun toy sifarişi daxil olmayıb.

“Xəmsə” şadlıq sarayında da vəziyyət oxşardır. Administrator Telman İsmayilov bi-

zimlə söhbətdə bildirib ki, menyuda qiymətlər dəyişməyib, orta hesabla bir nəfərlik yemək 50 manat təşkil edir. Bəzi məhsullarda, xüsusilə ət və yağ kimi əsas ərzaqlarda qiymət artımı olsa da, menyuda qiymətlərdə dəyişiklik edil-

məyib: “Toy sifarişləri isə demək olar ki, yoxdur. Əvvəlki illərlə müqayisədə ciddi fərq var”. Onun fikrincə, hazırda insanlar iqtisadi çətinliklərlə üzləşirlər, ona görə də toy etmək fikrindən yayınırlar: “Gənclər evlənmək istəmir, daha doğrusu, evlənmək üçün maddi imkan tapmırlar”.

Hazırda şadlıq sektorunda maraqlı bir vəziyyət yaşanır. Bir tərəfdən qiymət artımı ilə bağlı təzyiqlər var, digər tərəfdən isə bu artımı tətbiq etmək mümkün deyil, çünki alıcılıq qabiliyyəti aşağıdır və sifarişlər onsuz da azdır. Belə şəraitdə şadlıq evləri qiymətləri sabit saxlamaqla müştərinin itirməyə çalışırlar. Amma bu strategiyanın nə qədər davam edə biləcəyi böllü deyil.

Maraqlıdır ki, hər il Məhərrəmlikdən sonra toy sifarişlərinin artım müşahidə olunurdu, bu il isə bu artım nəzərə çarpmır. Ekspertlər bunu bir neçə faktor-

la izah edirlər. Onların fikrincə, gənclərin ailə qurmaq istəyi əvvəlki illərlə müqayisədə xeyli azalıb. Evlilik yaşı yüksəlib, ailə qurmaq üçün tələb olunan minimum vəsait isə getdikcə artır. Orta statistik toyun keçirilməsi üçün lazım olan büdcə 10-15 min manat arasında dəyişir. Bu məbləğ bir çox gənc ailənin maddi imkanlarını aşır. İqtisadçılar vurğulayırlar ki, ərzaq məhsullarının, xüsusilə ət və yağ bahalaşması şadlıq evlərini çətin vəziyyətə salıb. Qida məhsullarında inflyasiya davam edir və bu prosesdən ən çox zərər görən sahələrdən biri məhz kütləvi tədbirlərlə məşğul olan sektordur.

Qeyd edilir ki, bu gedişlə şadlıq evləri fəaliyyətlərini qismən dondura və ya xidmət sahələrini daralda bilər. Bəziləri isə çıxış yolu kimi daha sadə və minimal menyularda keçid etməyi təklif edirlər. Toyların sadələşdirilməsi, daha az sayda qonaqla keçirilməsi və yeməkdən çox məkan və atmosfərə üstünlük verilməsi gələcəkdə bu sahədəki vəziyyəti sabitləşdirə bilər.

Nəticə etibarilə, şadlıq evləri üçün ağır bir dövr yaşanır. Məhərrəm ayının bitməsi ilə toy mövsümünün başlayacağı gözlənilsə də, bu, özünü doğrultmur. Qiymətlərin sabit qalmasına baxmayaraq, sifarişlərin olmaması bu sahədə durğunluğun hələ bir müddət də davam edəcəyindən xəbər verir. Sahibkarlar çıxış yolu axtarırlar, amma real dəyişiklik üçün həm iqtisadi sabitlik, həm də əhalinin alıcılıq qabiliyyətində artım vacibdir.

□ Afəq MİRƏYİQ, “Yeni Müsavat”

Qızıl bazarı da “ölüb”

Zərgərlik mağazaları müştəri qıtlığından dad edir

Hər il Məhərrəm ayında ən çox zərərçəkən sahələrdən biri şadlıq evləri, digəri isə zərgərlik mağazaları olur. Çünki bu ayda toy şənlikləri keçirilmir, toyların olmaması isə birbaşa olaraq qızıl alış-satışına təsir edir. Əgər ilin digər aylarında gənc cütlüklərin toy hazırlığı ilə əlaqədar olaraq qızıl dəstlərinə ciddi tələbat yaranırsa, Məhərrəm ayında bu göstərici kəskin aşağı düşür.

“Yeni Müsavat”ın əməkdaşı Bakının Nizami rayonu ərazisində fəaliyyət göstərən bir neçə zərgərlik mağazasında müşahidə aparıb, müxtəlif zینət əşyaları ilə bərq vuran mağazalara daxil olub qiymətlərlə maraqlanıb. Satıcıların sözlərinə görə, qızılın qiyməti dünya bazarında müəyyən olunur və yerli bazarda yalnız ona uyğun dəyişiklik baş verir. Yeni Məhərrəm ayının özü qızılın maya dəyərində təsir göstərmir. Sadəcə olaraq, toyların olmaması nəticəsində, xüsusən də dəstlər və iri həcmli qızıl məmulatlarının satışı zəifləyir.

lik daxil olduğumuz mağazanın vitrinlərində par-par parıldayan üzük, sırğa, boyunbağı və dəstlər göz oxşayırdı. Qapıdan girərkən bir xanım müştəri sadə üzüklərə baxırdı, amma satıcı ilə söhbətindən hiss olunurdu ki, “sadəcə maraqlanıb”, almaq niyyəti yoxdur. Satıcıya yaxınlaşıb, Məhərrəm ayının qiymətlərə təsir edib-etmədiyini

soruşuram.

“Yox, qızılın qiyməti dünya bazarına görə dəyişir. Bizim burada qiymətləri müəyyən etmək ixtiyarımız yoxdur. Birjada necədirsə, bizdə də elə olur. Məhərrəmlik, sadəcə, satışlara təsir edir. Toy olmayanda əsasən dəstlər alınmır. Tək-tük alıcı gündəlik istifadə üçün üzük, sırğa götürür. Əvvəlki aylarda toy hazırlığı ilə bağlı hər gün dəst soruşurdular, indi isə demək olar ki, yoxdur”, - deyər satıcı cavab verir”.

Satıcı söhbətinə davam edərək deyir ki, satışların azalması həm də mağazanın fəaliyyət formasından asılıdır: “Elə dükan var ki, yalnız Instagram-dan işləyir. Onlar bu vəziyyəti çox hiss etmirlər. Am-

ma ənənəvi mağazalar, yeni vitrinlə satış edənlər üçün bu ay çətin keçir”.

Satıcı əlinin işarəsi ilə vitrinə göstərərək əlavə edir ki, hazırda 750 əyar qızılın 1 qramını

130-131 manata alırıq (lom qiyməti), satış isə 150-180 manat arası dəyişir: “585 əyarlı qızılın 1 qramı 102 manatdan alınır, satışı 130-150 manat civarındadır. Amma dizaynı fərqli, əlin

lərinə görə, Məhərrəmlikdə bu proses daha çox müşahidə olunur: “Toy olmayanda insanlar qızıl almaqdan çox, mövcud qızılını çıxarıb satırlar. Ona görə də bizdə alver başqa cür

gedir”.

İqtisadçı ekspertlər bildirirlər ki, qızıl bazarı digər mallardan fərqlənir. Qiymətlər daxili bazar şərtlərinə görə deyil, beynəlxalq birjalarda diktəsinə uyğun formalaşır. Son aylarda dünya bazarında qızılın unsiyası (təqribən 31 qram) 2 350-2 400 dollar arasında dəyişib. ABŞ-də faiz dərəcələrinin artırılması, dolların möhkəmlənməsi, həmçinin Yaxın Şərqdə gərginlik qızıl qiymətlərinə təsir göstərən əsas amillərdir.

Ekspertlər deyirlər ki, ötən ay dünya bazarında ciddi dəyişiklik olmayıb, qiymətlər sabit qalıb. Bu səbəbdən də Azərbaycanda satış qiymətlərində kəskin bahalaşma və ya ucuzlaşma müşahidə olunmur.

Mağaza sahibləri deyirlər ki, bazarda təqdim olunan qızıl-zinət əşyalarının 60-65 faizi Azərbaycan istehsalıdır. Bununla yanaşı, Türkiyə, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, İtaliya və Çindən də məmulatlar gətirilir. İtaliya istehsalı məhsullar keyfiyyət və dizaynına görə daha baha qiymətə satılır, amma müştərilərin əksəriyyəti qiymətinə görə yerli məhsullara üstünlük verir.

Beləliklə, apardığımız müşahidələr göstərir ki, Məhərrəm ayı qızılın qiymətinə təsir etməyib. Qiymətlər beynəlxalq birjalarda diktəsi ilə formalaşır. Amma toyların olmaması səbəbindən satışlarda ciddi azalma müşahidə olunur. Zərgərlik mağazaları müştəri itkisi yaşayırlar, lombardlarda isə vəziyyət fərqli xarakter alır - alıcı yox, satıcı çoxalır. Ekspertlər isə ilin sonuna qədər dünya bazarda müəyyən artımların ola biləcəyini, bu səbəbdən Azərbaycanda da qızıl məmulatlarının qiymətinin bir qədər bahalaşacağını proqnozlaşdırırlar.

□ Afəq MİRƏYİQ, “Yeni Müsavat”

Türkiyə ön azı müharibədən sonra Qara dənizin minalardan təmizlənməsinə qoşulmağa hazırdır. Ankara həmçinin təhlükəsizlik zəmanətləri çərçivəsində Ukraynaya hərbiçilərin göndərilməsi imkanını da nəzərdən keçirir. Bu barədə Ukraynanın Türkiyədəki səfiri Nəriman Cəlal telemarafo-nun efrində bildirib. “Mən Türkiyənin müdafiə naziri Yaşar Güllərlə görüşmüşəm, çox gözəl söhbətimiz oldu.

Türkiyə yaxın vaxtlarda Qara dənizin minalardan təmizlənməsinə qoşulmağa hazırdır. Türkiyə tərəfi dənizin minalardan təmizlənməsi ilə yanaşı, yerüstü minalardan təmizlənmədə iştirakını da nəzərdən keçirir”, - deyərək səfir bildirib. Nəriman Cəlal əlavə edib ki, Türkiyə Ukraynaya hərbiçiləri göndərməyə hazır olan 10 ölkədən biridir: “Biz Türkiyənin bu cür addımlarını alqışlayırıq”. Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski də Türkiyənin təhlükəsizlik zəmanətində iştirak etməyə hazır olduğunu bəyan etmişdi. Xüsusən də qardaş ölkə Qara dənizdə Ukrayna üçün təhlükəsizlik zəmanəti rolunu oynaya bilər. “Türkiyə Ukraynaya sülhməramlı kontingent göndərilməsini istisna etmir”. Bu barədə Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyinin sözcüsü Zeki Aktürk həftəlik bri-finqdə deyib. “Türkiyə regionda sülh və sabitlik yara-dan, bu istiqamətdə bütün təşəbbüslərə töhfə verməyə çalışan bir ölkədir. Bununla belə, əvvəlcə Rusiya ilə Uk-

Türkiyə Ukraynaya qoşun göndərəcək - ilginç plan

rayna arasında atəşkəs yaradılmalı, ardınca mandat və hər bir ölkənin prosesə nə qədər töhfə verə biləcəyi müəyyənləşdirilməlidir. Hələ konkretləşməmiş proqnozlara əsaslanaraq qiymətləndirmə aparmaq doğru olmaz”, - sözcü bildirib.

Türkiyənin Ukraynanın Qara dənizdə təhlükəsizlik zəmanəti ola bilərsə, Rusiyanın buna reaksiyası necə olacaq? Eyni zamanda türk

qoşunlarının sülhməramlı kimi bu ölkəyə göndərilməsi mümkündürmü? Ümumiyyətlə, Ukraynaya Qərbin verəcəyi yeni təhlükəsizlik zəmanəti onun gələcəkdə işğala məruz qalmayacağına qərar ola bilərmi? Çünki NATO Baş katibi bu haqda əminliklə danışmışdı. Onun sözlərinə görə, elə bir təhlükəsizlik zəmanəti hazırlanır ki, Putin kabinetində oturub Ukraynaya hücum haqda bir

daha düşünməsin.

Siyasi şərhçi Heydər Oğuz “Yeni Məşavət”ə açıqlamasında bildirib ki, Ukrayna məsələsi qardaş Türkiyə üçün də həssas mövzulardan biridir: “Xüsusilə Kırım Türkiyə və Rusiya arasında yüz illər boyu mübahisə mövzusu olub. Osmanlı dövləti Kırım uğrunda Rusiya ilə ağır döyüşlərə girib və 19-cu əsrin ortalarında İngiltərə və Fransanın

da yardımı ilə müharibəni qazansa da, diplomatik masadan məğlub tərəf kimi ayrılıbmışdı. 1853-1856-cı illər arasında baş verən Kırım müharibəsinin əsas səbəbləri bunlar idi: Rusiyanın Osmanlı İmperiyasını dağıtmaq və isti dənizlərə çıxış əldə etmək istəyirdi. Bunun üçün isə Osmanlı İmperiyası daxilində yaşayan pravoslav xristianları qorumaq iddiası ilə çıxış edirdi. Rusiyanın bu tələbləri Osmanlı İmperiyası tərəfindən rədd edildincə, rus ordusu Osmanlı ərazilərinə soxuldu və Balkanlar da başda olmaqla, bir çox yer-

daha qısa - 300 km məsafə var. Qara dənizin tam ortasında yerləşən Kırım kimdə olmasa sahil ölkələrinin su sahəsini də önəmli ölçüdə dəyişir. Kırım əgər Ukraynanın nəzarətində olsa, Rusiyanın Qara dənizdəki sərhədləri Kerc boğazından başlayıb Gürcüstan Abxaziya ərazisində bitir. Nəticədə Ukrayna ilə Türkiyə Qara dənizin ən uzun sahillərinə malik dövlətlərinə çevrilirlər. Ukrayna 1.756 km, Türkiyə isə 1.700 km. Yox, əgər Kırım Rusiyanın nəzarətində keçərsə, Rusiya Qara dənizdə ən böyük sahillərə malik olar. Üstəlik, Abxaziyanı da hesaba qatsaq, Qara dəniz tamamilə Rusiyanın gölünə çevrilə bilər. Təbii ki, Türkiyə bu sahədə üstünlüyün Rusiyanın əlinə keçməsinə razı olmaz.

Digər tərəfdən, Kırım özünü küləşdirincə, Qara dənizdə Eksklüziv İqtisadi Zonasını ciddi ölçüdə böyüdən Rusiya təkə bu su hövzəsinin təbii sərvətlərinə yiyələnməklə qalmaz, həm də 250 illik hədəfi olan İstanbul boğazına bir addım da yaxınlaşar və Türkiyə üçün böyük təhdidə çevrilir. Türkiyə də bu təhdidləri nəzərə alıb Kırımın Ukraynanın əlində qalmasını maraqlıdır. Odur ki, qardaş ölkənin Ukraynanın Qara dənizdəki təhlükəsizliyini təminatçısına çevrilməsi təəccüblü deyil”.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Məşavət”

Bir millətin iki serialı - nədə geri qalırdıq?

Ayaz Salayev: “Təhsili olmayan, “məktəb” keçməyən şəxslər seriallara çəkilir, ona görə də...”

Türkiyə mədəniyyətinin ən güclü ixrac vasitələrindən biri sayılan seriallar dünya miqyasında rekord qırmağa davam edir. Ölkənin mədəniyyət və turizm naziri Mehmet Nuri Ersoy bildirib ki, hazırda türk seriallarının tamaşaçı sayı 1 milyard nəfərə çatıb. Halbuki cəmi bir il əvvəl bu rəqəm iki dəfə az idi.

Nazirin sözlərinə görə, hazırda 170 ölkədə yayımlanan türk serialları Amerika ilə rəqabətdə Türkiyəni dünya kino və televiziya sənayesinin əsas oyunçularından birinə çevirib. Məşhur “Möhtəşəm Yüzlü” və ya “Sən çal qapımı” kimi layihələrin izləyiciləri təkcə ekran qarşısında qalmaqla kifayətlənmir, çox vaxt Türkiyəyə səyahət etməyə qərar verir və ölkənin mədəniyyətinə, turizminə daha böyük maraq göstərirlər.

Serialların məzmununda isə müəyyən məhdudiyyətlər mövcuddur, sülhətdə münasibətlər ənənəvi mənəvi dəyərlərə uyğun şəkildə təqdim olunur, həddən artıq açıq-saçıq səhnələr və zorakılığa yer verilmir.

Türkiyə ötən il təkə serialların satışından 500 mil-

yon dollardan artıq gəlir əldə edib. Dünyaya ixrac olunan 300-dən çox serial əsasən Yaxın Şərq və Latın Amerikasına tamaşaçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanır.

Azərbaycanda da son illər seriallar çəkilir. Amma nəinki dünya bazarına çıxıbilməyib, heç qonşu ölkələrdə rəğbət qazanmayıb. Ümumiyyətlə, bizim seriallar yerli tamaşaçının da diqqətini cəlb etməyib. Tənqidçilər səbəbi ssenari, rejissor və aktyor işində, həmçinin maliyyə məsələsində görür.

Yeni ssenari problemi dedikdə, əksər serialların süjeti dayaz, təkrarçılıqla doludur. Mövzular adətən məişət dramlarından, ailədaxili münaqişələrdən o tərəfə keçmir. Yeni və orijinal ideyalar demək olar ki, azdır.

Rejissor və prodüser işində peşəkar yanaşmanın çatışmadığı bildirilir. Çox vaxt seriallar sürətlə və aşağı büdcə ilə çəkilir, nəticədə texniki keyfiyyət də aşağı olur.

Aktyor oyununa gəldikdə, qeyd olunur ki, bəzi aktyorlar serial janrına uyğunlaşmaqda çətinlik çəkir, ifalar süni görünür. Bu da tamaşaçını ekran qarşısında

saxlaya bilmir.

Maliyyələşmə çatışmazlığı məsələsi də öndədir. Azərbaycanda seriallara ayrılan büdcə Türkiyə ilə müqayisədə çox azdır. Reklam bazarı da zəif olduğundan, investisiya imkanları məhduddur.

Beləliklə, peşəkar komanda problemi - ssenarist, prodüser, operator, montajçı kimi mütəxəssislərin təcrübəsi kifayət etmir. Əksər gənc yaradıcı kadrlar başqa sahələrə yönəlir və ya xaricə gedir.

Mövzu ilə bağlı **Azərbaycanın əməkdar incəsənət xadimi, tanınmış ki-**

norejissor Ayaz Salayev “Yeni Məşavət”ə danışib. Onun fikrincə, problem təkə seriallarla məhdudlaşmır: “Bu, kinonun bir çox sahələrinə də aiddir. Səbəb isə odur ki, bu işlə çox vaxt qeyri-peşəkar adamlar məşğul olur. Bizdə çox mühüm bir amil unudulur - təhsil. Təhsil almayan insanlar bu sahəyə gəlir. Halbuki bu, yalnız kino istehsalında deyil, bütün sahələrdə müşahidə olunan ümumi problemdir.

Məktəb görməyən, peşəkar təhsil keçməyən adamlar kino haqqında yazılar yazır. Kinoşünaslıqda olan yazıların bir çoxu elə serial səviyyəsindədir. Yeni “məktəb” yoxdur. Heç kimin ağına gəlməz ki, tibbi təhsil olmayan birinə etibar edib əməliyyat olunsun. Kino və serial sahəsində də peşəkarlıq eyni dərəcədə vacibdir. Söhbət ilk növbədə bundan gedir.

Serial ümumilikdə məni çox da maraqlandıran məsələ deyil. Çünki serial sənəti əsəri sayılmır. Yalnız nadir hallarda serial sənəti əsərinə çevrilə bilər. Məsələn, sovet dövründə çəkilmiş “Baharın 17 anı” serialı. Bu, sənət əsəri idi. Niyə? Çünki aktyor ustalığı vardı. O serialda elə bir aktyor oyunu görürsən ki, sadəcə, baxmaqla kifayətlənmirsən, dəfələrlə eyni səhnəni

izləyirsən. Orada qəhrəmanların daxili aləmi var idi. Aktyor bir şeyi fikirləşir, başqa şeyi deyirdi. Tamaşaçı aktyorun daxilində gizlənən başqa bir aləmi hiss edirdi - bəzən açılırdı, bəzən yox.

Bizdə isə bir çox serial qəhrəmanları birmənalıdır. Acanda yeyir, soyuq olanda geyinir, yuxusu gələndə yatır. Onların daxili aləmi yoxdur. Çünki bu sahədə dərin aləmi olmayan insanlar cəlb olunur. Özlərinin daxili zənginliyi olmayan insanlar yaratdıqları qəhrəmanlara da bunu verə bilmirlər”.

Ayaz Salayev bununla belə, serialların çəkilməsinin vacib olduğunu vurğulayıb: “Çünki bu, aktyorlar üçün bir məşqdır. Atalar sözü var: “İşləməyən kotan pas atar”. Aktyorlar daim məşq etməlidir ki, paslanmasın. Seriallar da onlar üçün belə bir imkan yaradır - işləyirlər, çəkirlər, təcrübə toplayırlar. Bu baxımdan serialların mövcudluğu vacibdir.

Lakin bir daha qeyd edirəm ki, serial sənət əsəri deyil. Film isə tamaqlanmış bir əsərdir. Simfoniya kimi başlanğıcı və sonu olur, bütövlükdə tamamlanır. Serialda isə belə bir tamlıq yoxdur”.

□ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Məşavət”

Azərbaycanda illərdir təhsil sisteminin ən çox müzakirə olunan problemlərindən biri məktəb qiymətləndirməsi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzinin təşkil etdiyi buraxılış və qəbul imtahanlarının nəticələri arasındakı uçurumdur. Bir tərəfdən sinif jurnallarında və attestatlarda parlayan "5"lər, digər tərəfdən isə imtahan zamanı cəmi 10 sualı cavablandırma ilə yüzlərlə şagird və ya tam əksinə, buraxılış və qəbul imtahanlarında yüksək nəticə, lakin müəllimlərin uşaqları həmin fənlər üzrə daha aşağı balla qiymətləndirməsi halları ilə qarşılaşıq.

Mövzu ilə bağlı **təhsil eksperti Kamran Əsədov** Modern.az-a bildirib ki, Dövlət İmtahan Mərkəzinin təşkil etdiyi test imtahanları ilə məktəb daxili qiymətləndirmə arasında kəskin uyğunsuzluq olması pedaqoji problem olmaqla yanaşı, həm də sosial ədalətsizlik, korrupsiya və etimad böhranı yaradan məsələdir: "Əgər yüksək nəticə göstərən şagirdlərin attestatlarında aşağı qiymət yazılırsa və ya zəif nəticə göstərənlərdə süni şəkildə "5" rəqəmi qeyd olunursa, bu, birbaşa olaraq qiymətləndirmə sisteminin natamamlığını və müəllimlərin peşə məsuliyyətinə yanaşmasında ciddi boşluqları təsdiqləyir".

Statistik göstəricilər də bu ziddiyyətin miqyasını ortaya qoyur. Məsələn, 2024-cü ildə keçirilən buraxılış imtahanlarında bezi rayonlarda şa-

Attestatda "5" alanlar qəbulda az bal toplayır - səbəb

Təhsil qurumlarının haçalanan qərarlarına görə zərər abituriyentə dəyir - mütəxəssis rəyi

girdlərin 60 faizdən çoxu 30 sualdan 10-dan azına doğru cavab vermiş, lakin həmin məktəblərin illik hesabatlarında həmin şagirdlərin attestat qiymətlərinin 4 və 5 olduğu açıqlanmışdır: "Bu, "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun 14.2-ci maddəsində göstərilən "qiymətləndirmənin obyektivliyi və şəffaflığı" prinsipinin açıq şəkildə pozulmasıdır. Belə hallara göz yuman məktəb rəhbərləri isə qanunun 26.1-ci maddəsinə görə məsuliyyət daşıyır, çünki direktorun vəzifəsi məktəbdə tədrisin keyfiyyətinə və qiymətləndirmənin obyektivliyinə nəzarət etməkdir".

Bəs necə olur ki, attestatda "5" alanlar qəbul imtahanlarında zəif nəticə göstərir, az bal yığırlar? Bu, məktəblərin nöqsanıdır, yoxsa? Qeyd edək ki, 2024-2025-ci tədris ilində ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə 157 min 802 nəfər, tam orta təhsil səviyyəsi üzrə isə 116 min 222 nəfər şagird məzun olub. Bakı Şəhər Təhsil İdarəsinin tabeliyində olan məktəblərin buraxılış siniflərindən isə 80 061 şagird məzun olub.

Dosent İlham Əhmədov "Yeni Müsavat"a deyib ki, orta məktəb qiymətləndirməsi ilə DİM imtahanlarının nəticələri arasındakı bu cür fərq əvvəllər də olub: "Son illərdə isə bu kəskin fərq daha çox hiss olunur. Məktəbdə verilən qiymətlərə etimad bir qədər azdır. Çünki uşaq məktəbə gəlmir axı. Son iki-üç ildə yuxarı siniflərdə şagirdlər məktəbə demək olar ki, gəlmirlər. Belə bir vəziyyətdə onlar dərslərdə iştirak etmədən gəlib summativ qiymətləndirmələrdə (KSQ, BSQ) iştirak edirlər. Həmin qiymətləndirmələrdə isə hansı fəndən repetitor yanına gedirlərsə, o fənlərdən yaxşı bal toplayırlar. Hansı fənlərdən hazırlığa getmirlərsə, zəif nəticə göstərilir. Görünür ki, sonradan attestatlarda bu qiymətlər hansısa formada şişdirilir".

Dosent əlavə edib ki, ikinci bir səbəb də məktə-

bin qiymətləndirmə alətləri ilə DİM-in qiymətləndirmə alətləri arasında olan fərqlə bağlıdır: "Məktəblər bildirirlər ki, sualları məktəb proqramları əsasında hazırlayırlar. Amma DİM proqramda olmayan əlavə mövzular da daxil edir. DİM isə buna etiraz edir və bildirir ki, onlar da məktəb proqramından kənara çıxmır, sualları həmin proqram əsasında tərtib edirlər. Beləliklə, bu məsələdə qurumlar arasında illərdir ki,

mübahisə davam edir. Həssas edərəm ki, qiymət fərqi əsas günah məktəb rəhbərlərindədir. Məktəblərdə şişirdilmiş qiymətlər yazılır. Ümumiyyətlə, təhsildə çox ciddi problemlər var. Bu problemləri köklü şəkildə həll etmək lazımdır. Təəssüf ki, biz təhsilin idarə olunmasında ciddi və məsuliyyətli yanaşmanı görmürük".

Ekspertin vurğuladığı kimi, problemin əsas səbəblərindən biri ölkədə təhsil siste-

minin iki əsas qurum tərəfindən ayrı-ayrı idarə olunmasıdır. Bu bölünmə nəticəsində qiymətləndirmə yanaşmaları arasında uyğunsuzluq yaranır. Məktəbdə daha yumşaq və subyektiv qiymətləndirmə tətbiq olunur, DİM isə standartlaşdırılmış və obyektiv test üsulları ilə nəticə çıxarır. Bu fərq nəticələrin bir-birini təsdiqləməsinə gətirib çıxarır.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Bakıdakı dəhşətli yanğın işində şok ittihamlar

7 körpənin ölümü ilə bağlı prosesdə işçilər mərkəz direktorunu ifşə edir

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Leyla Əsgərova-Məmmədovanın sədrliyi ilə "Respublika Perinatal Mərkəzi" Publik Hüquqi Şəxsinde baş vermiş yanğınla bağlı cinayət işi üzrə araşdırmalar davam edir. Musavat.com-un xəbərinə görə, hakim qarşısına mərkəzin direktoru Mehriban Abasquliyeva, anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin müdiri Hamlet Mustafayev, dəstək xidmətləri şöbəsinin müdiri Elnur Əhmədli çıxarıblar. Bu gün keçirilən prosesdə şahidlər ifadə verib.

Mərkəzdə uşaq reanimasiya şöbəsində tibb bacısı işləyən Firuzə Məmmədova bildirib ki, hadisə günü işdə olmayıb. Onun sözlərinə görə, xəstəxanada aparatların sayı çox olduğuna görə elektrik uzadıclarından istifadə olunurdu. Divarlar da hər uşaq üçün üç elektrik yu-

vası var idi və çalışdığımız qədər küvezləri birbaşa elektrik yuvasına qoşurduq. Bununla belə, divarlarda açıq elektrik yuvaları da olurdu. Firuzə Məmmədova qeyd edib ki, işlərinin çoxluğundan kiməsə nəse deməyə belə vaxtları olmurdu: "Uşaqların sayı artdıqca da etiraz edə bilmirdik. Bizə deyilirdi ki, uşaqları qəbul etməliyik. İşin çox olduğunu deyəndə Mehriban xanımın kim işləyə bilmirsə, ağ kağıza qol çəksin, işdən çıxsın sözünü deyirdi".

Şahid Günel Həsənova da mərkəzdə tibb bacısı işləyib. Onun sözlərinə görə, yanğın baş verən gün işdə olmayıb: "Gəldim gördüm ki, yanğın baş verib. Mən təzə işləyən vaxtı bu qədər uşaqla işləməmişdim. Gedib sözü-müzü Mehriban xanıma deyirdim ki, işimiz çoxdur. Mehriban

xanım mənim özümə deyib ki, işləyə bilmirsənsə, bu al bu A4 kağızı, bu da qapı, gedə bilərsiniz. Bizim işdə su içməyə belə vaxtımız olmurdu.

Qeyd edək ki, ötən il yanvarın 9-da "Respublika Perinatal Mərkəzi" PHŞ-nin inzibati binasında yanğın baş verib. Baş Prokurorluq Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə cinayət işi başlandı, ibtidai istintaq Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsinə tapşırılıb.

İstintaqla müəyyən olunub ki, mərkəzin anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin yenidən qurulmuşların intensiv terapiya bölməsinin yerləşdiyi dör-

düncü mərtəbədəki palatasında baş vermiş yanğın nəticəsində 7 yenidoğulmuş körpə ölüb, 4 nəfər xəsarət alıb, müəssisəyə isə ümumilikdə 361 min manat məbləğində maddi ziyan vurulub.

Bundan başqa, Mehriban Abasquliyevanın 27 dekabr 2022-ci ildə mərkəzin direktoru təyin edilməsindən sonra müəssisənin tibbi təminat resursları və potensialını nəzərə almadan xəstə qəbulu sayını iki dəfəyədək artırması nəticəsində müəssisənin elektrik təsərrüfatının artıq yüklənərək sonda yanğına səbəb olmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Eyni zamanda istintaqla, Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən mərkəzdə yoxlamalar apararaq yanğın təhlükəsizliyi qaydaları, xüsusən də, mövcud avtomatik yanğın xəbərvərici siqnalizasiya qurğusunun nasazlığı, daxili yanğın su kranlarının işlək olmaması və elektrik təsərrüfatında nöqsanların olması mərkəzin rəhbərliyinə bildirilsə də, direktor və mərkəzin anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin müdiri Hamlet Mustafayev və dəstək xidmətləri şöbəsinin müdiri Elnur Əhmədlinin nöqsanları aradan qaldırmamalarına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Elan:

Əhmədov Elşad Əhliman oğlunun adına olan 099/S sayılı, 20 may 2021-ci il tarixli Müqaviləyə 2 sayılı əlavə sənədi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Mərkəzin direktoru vəzifəsində işləmiş Mehriban Abasquliyeva Cinayət Məcəlləsinin 308.2 (ağır nəticələrə səbəb olan vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və 225.3-cü (yanğın təhlükəsizliyi qaydalarını pozma ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddələri, həmin mərkəzin şöbə rəisləri vəzifəsində işləmiş Hamlet Mustafayev və Elnur Əhmədli isə Cinayət Məcəlləsinin 225.3-cü maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb

edilərək onlara həmin maddələrlə nəzərdə tutulan ittiham elan edilib.

Cinayət işi üzrə "Respublika Perinatal Mərkəzi", bundan başqa, Elçin Gülmalı oğlu Nəcəfov, Yaqif İntiqam oğlu Hacıyev, Aynurə Qalib qızı Əhmədova, Gülbahar Zülfüqarova zərərçəkmiş qismində tanınıblar. Növbəti məhkəmə prosesi sentyabrın 15-nə təyin olunub.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

"Səderək"də yanğın tam söndürüldü

"Səderək" ticarət mərkəzi tərəfindən icarəyə verilmiş anbarda baş vermiş yanğın Fövqəladə Hallar Nazirliyinin qüvvələri tərəfindən tam söndürülüb. Bu barədə FHN Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib.

Təcili tibbi yardım briqadasına ümumilikdə 12 nəfərin (kişi cinsli) müraciəti qeydə alınıb.

TƏBİB-dən APA-nın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, onlardan 3 nəfər ilkin tibbi yardımdan sonra Kliniki Tibbi Mərkəzin Toksikologiya şöbəsinə hospitalizasiya olunub. Hər üç şəxsə təcili zərərərilmə diaqnozu təyin olunub və zəruri tibbi xidmət göstərilib. Vəziyyətləri qənaətbəxş qiymətləndirilən şəxslər ambulator müalicə üçün evə buraxılıblar.

Digər 9 nəfərə (kişi cinsli) isə təcili tibbi yardım briqadası tərəfindən yerində tibbi yardım göstərilib.

Daha bir ölkə dördgünlük işə keçir - bəs bizdə?

İqtisadçı deyir ki, Azərbaycanda insanlar heç beşgünlük iş rejimini də bərpa edə bilmirlər, sahibkarlar çox vaxt işçilərini 6 gün işləməyə məcbur edirlər

Böyük Britaniyada dördgünlük iş həftəsini seçənlərin sayı 2019-cu ildən bəri 200 min nəfərdən çox artıb. “Guardian” xəbər verir ki, Milli Statistika İdarəsi (ONS) 2024-cü ilin oktyabr-dekabr ayları arasında ölkədə 1,4 milyon nəfər tam ştatla dördgünlük iş həftəsində çalışdığını bildirib. Bu göstərici pandemiya dövründən əvvəl, 2019-cu ilin eyni dövründəki 1,29 milyon nəfərlə müqayisədə 100 mindən çoxdur. Həmçinin ötən ilin sonunda əlavə olaraq 100 min nəfər qismən ştatla dördgünlük iş həftəsinə keçib. Bununla da dördgünlük iş rejimində çalışanların ümumi sayı tam və qismən ştat üzrə 2,7 milyona çatıb. Bu, ölkə üzrə işçi qüvvəsinin 10,9 faizini təşkil edir. 2019-cu ildə bu göstərici 9,8 faiz idi.

Mütəxəssislərin fikrincə, dördgünlük iş rejimi işçilərə daha çox istirahət imkanı verir, onların psixoloji sağlamlığını qoruyur, həmçinin iş yerlərində motivasiyanı artıraraq kadrların saxlanılmasına müsbət təsir göstərir.

Dünya ölkələri iş günlərinin sayının azaldılmasını müzakirə edir. Bəzi ölkələrdə artıq dördgünlük iş həftəsi tətbiq edilir. Dördgünlük iş həftəsinin tətbiqindən sonra iqtisadiyyatında artım qeydə alınan ölkə isə İslandiya olub.

Azərbaycanda hazırda həftəlik iş saati 40 saatdır. Əmək Məcəlləsinə görə, gündəlik normal iş vaxtının müddəti 8 saatdan artıq ola bilməz. Məcəllənin 90-cı maddəsinə əsasən, bir qayda olaraq, iki istirahət günü olan beşgünlük iş həftəsi müəyyən edilir. İstehsalın, işin, xidmətin və əmək şəraitinin xarakterindən asılı olaraq altıgünlük iş həftəsi də müəyyən edilə bilər. Altıgünlük iş həftəsində həftəlik norma 40 saat olduqda gündəlik iş vaxtının müddəti 7 saatdan çox ola bilməz. Həmçinin qanunvericilikdə iş günlərinin sayı 5 və ya 6 gün müəyyənləşsə də, təcür-

bədə iş günlərinin sayı qarşılıqlı razılaşma ilə müəyyən olunur. Yeni hansısa şirkətlə işçi arasında həftədə 4 iş günü və 3 istirahət gününün olmasına dair müqavilənin bağlanması qanunazidd deyil.

Bəs Azərbaycanda dördgünlük iş həftəsinə keçilərsə, iqtisadiyyatda hansı dəyişikliklər baş verər?

İqtisadçı Xəlid Kərimli “Yeni Məşavət”ə verdiyi açıqlamada Azərbaycanda dördgünlük iş həftəsinə keçidin mümkün olmadığını bildirib. Onun sözlərinə görə, bu məsələ hazırda Azərbaycanın iqtisadi realıqlarına uyğun deyil: “Azərbaycanda dördgünlük iş həftəsinə keçmək mümkün deyil. Çünki Azərbaycan kasıb ölkədir. Böyük Britaniya dünyanın ən varlı ölkələrindən biridir. Britaniyalılar öz ağılları, zəhmətləri və babalarının onlara qoyduğu miras hesabına bu gün dünyanın ən qabaqcıl ölkə statusunu qazanıb. Azərbaycanda isə iqtisadiyyat yetərinə inkişaf etməyib, insanlar kasıbdır. Rəqəbatqabiliyyətli iqtisadiyyatımız yoxdur ki, dördgünlük iş rejiminə keçmək haqqında düşünek. Azərbay-

canda insanlar nəinki dördgünlük, heç beşgünlük iş rejimini də bərpa edə bilmirlər. Sahibkarlar çox vaxt işçilərini 6 gün işləməyə məcbur edirlər. Halbuki normal iqtisadiyyat qurulsay, bəlkə də 50 ildən sonra bu məsələ bizdə də aktuallaşa bilər. Amma indiki dövrədə bu, bizim üçün real deyil”.

İqtisadçı qeyd edir ki, Azərbaycanın gəlirlərinin təxminən 90 faizi neft və qazın xammal kimi satışından formalaşır: “Bu da onun emalına yox, birbaşa yerin altından çıxarılıb ixrac edilməsinə əsaslanır. Təəssüf ki, həmin resursların həcmi də azalmağa başlayıb və gələcək proqnozlar da azalma tendensiyasını göstərir. Könül istərdi ki, neft-qaz gəlirləri çox olsun, o qədər pul olsun ki, başımızı işlətmədən o pullarla rahat yaşayaq. Amma realıq fərqlidir - bu gəlirlər azalır. Ona görə də biz hələ beşgünlük iş rejiminə şükür etməliyik. Hətta gələcəkdə bəlkə də 6-7 gün işləməyə məcbur qalacağıq. Əhalinin əksəriyyəti artıq 6 gün işləyir, insanlar 5 günlük iş rejiminə belə qayıda bilmirlər. İnsanlar beş gün bir yerdə işləyib layiqli gəlir əldə edə bilmir. Hətta bir çoxları eyni anda 2-3 yerdə işləməyə məcbur olurlar. Böyük Britaniya nümunəsində isə vəziyyət fərqlidir. Orada insanlar dörd gün işləyir, tam əməkhaqqı alır və bu maaş yüksək həyat səviyyəsi üçün yetərlidir. Azərbaycanı Böyük Britaniya ilə müqayisə etmək isə sadəcə olaraq, qeyri-mümkündür”.

“Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqası”nın İcraiyyə Komitəsinin sədri, hüquqşünas Sahib Məmmədovun fikrincə, dördgünlük iş həftəsi bəzi Qərb ölkələrində uğurla sınaqdan keçirilir və bu modelin tətbiqi həm işçilər, həm də müəssisələr üçün effektiv nəticələr verir. O bildirir ki, bu eksperimentlər çərçivəsində iş günlərinin azaldılması nə hasilat həcminə, nə də əməkhaqqına mənfi təsir göstərir. “Belə müəssisələrdə əmək məhsuldarlığı o qədər artıb ki, 4 gün ərzində əvvəlki 5-6 günlük nəticələrinə çatmaq mümkündür. Nəticədə işçilərin maaşlarında azalma olmur, eyni zamanda istehsal həcmi də aşağı düşür. Əksinə, müəssisələr dörd gün ərzində işləri tamamlamaqla həm enerji sərfiyyatına, həm də digər xərclərə qənaət edirlər. İşçilər isə daha çox istirahət etmək imkanı qazanırlar ki, bu da onların motivasiyasını artırır”.

Azərbaycan reallığına toxunan hüquqşünas qeyd edir ki, burada dördgünlük iş həftəsinin tətbiqi yalnız özəl sektorun sərbəst qərarı əsasında mümkün ola bilər: “Qanunvericilik özəl müəssisələrə bu rejimi tətbiq etməkdə hər hansı bir məhdudiyyət qoymur. Əgər hər hansı bir şirkət bu modeli tətbiq etmək istəyirsə, sərbəst şəkildə bunu edə bilər. Amma dövlət strukturlarında, büdcə təşkilatlarında bu sistemin tətbiqi real deyil və bunun üçün xüsusi qanun qəbul olunmalıdır”.

İstidə işləyən 6 nəfər şikayət edib

Havanın temperaturu 41 dərəcə selsidən çox olduqda açıq havada və sərinləşdirici qurğular olmayan iş yerlərində bütün növ işlərin görülməsi dayandırılmalıdır.

Bununla bağlı Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti tərəfindən işəgötürənlərə mütəmadi qaydada müraciət edilir və qanunvericiliyin tələbləri onların diqqətinə çatdırılır.

İşçilərin hüququ pozulduqda isə onlar Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinə müraciət edə bilərlər.

Modern.az-ın sorğusuna cavab olaraq qurumdan bildirilib ki, cari il ərzində işçilərin 41 dərəcə selsidən çox olan hava şəraitində işləyərkən onlara müəyyən edilmiş müvafiq təminatların verilməməsi və ya səhhətinin pozulması halları ilə bağlı Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinə 6 müraciət daxil olub.

Həmin müraciətlərlə bağlı araşdırma aparılaraq, qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görülür.

Bildirək ki, Əmək Məcəlləsinə əsasən, qeyd edilən hava şəraitində açıq havada və sərinləşdirici qurğular olmayan iş yerlərində bütün növ işlərin görülməsi dayandırılmalıdır. İşçilərə sərinləmək üçün imkan yaradılmaqla fasilələr verilməli, fasilələrin sayı, müddəti işəgötürənlə həmkarlar təşkilatının birgə qərarı əsasında müəyyən olunmalıdır. Bu fasilələr iş vaxtına daxil edilməli və fasilələr zamanı əmək haqqı işçilərin tarifi maaşına görə ödənilməlidir. İş dayandırıldıqda boşdayanma vaxtının haqqı işçinin təqsiri üzündən baş verməyən boşdayanma kimi, tarif maaşının üçdə iki hissəsindən az olmayaraq ödənilməlidir. Əmək şəraiti şərtləri imkan verdiyi hallarda günün isti vaxtında iş dayandırılaraq (uzun fasilə verilərək) iş günü hissələrə bölünməklə iş rejimi tənzimləyə bilər.

Taksi sürücülərinin imtahanı başlayır

Dövlət İmtahan Mərkəzi xüsusi hazırlıq keçmiş və şəhadətnamə almaq istəyən taksi minik avtomobili sürücüləri üçün sentyabrın 23-də növbəti imtahan keçirəcək. İmtahanda iştirak etmək üçün Dövlət İmtahan Mərkəzinə müvafiq qurumlar tərəfindən sürücü olmaq istəyənlərin məlumatları təqdim olunub. Həmin şəxslər 11 sentyabr saat 18:00-dək qeydiyyatdan keçməlidirlər.

İmtahanda iştirak ödənişlidir. Namizədlər “Şəxsi kabinet” yaratdıqdan sonra həmin kabinetin pul hesabına imtahanda iştirak etmək üçün tələb olunan 35 AZN məbləğində vəsaiti əlavə etməlidirlər. Qeydiyyatdan keçmiş imtahanda iştirak etməyən namizədlərin ödədiyi məbləğ geri qaytarılır.

İmtahanın davam etmə müddəti 1 saatdır. İmtahan zamanı namizədlərə sürücülərin etik davranışı və avtomobil nəqliyyatı ilə əməliyyatın daşınmasını tənzimləyən normativ hüquqi aktlara dair Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilmiş xüsusi hazırlığın proqramını əhatə edən 20 test tapşırığı təqdim ediləcək. Hər tapşırığın düzgün cavabı 1 balla qiymətləndirilir. Səhv cavablar düzgün cavabların nəticəsinə təsir göstərmir. 10 və daha çox bal toplamış şəxslər imtahanı müvəffəqiyyətlə vermiş sayılırlar və onlara 7 (yeddi) il müddətində etibarlı olan şəhadətnamə təqdim ediləcək.

O vurğulayıb ki, Azərbaycanda qeyri-formal əmək münasibətlərinin geniş yayılması, iş saatlarının normadan artıq olması və bəzi hallarda əmək müqavilələrinin olmaması bu sahədə əsas problemlərdəndir. Bəzi işçilər gündəlik 8 deyil, 12 saata qədər işləməyə məcbur qalırlar.

Hüquqşünasın sözlərinə görə, dövlət orqanlarında isə dördgünlük iş rejiminin tətbiqi, ümumiyyətlə, mümkün deyil: “Bu sahələrə idarəetmə orqanları, polis, məhkəmələr, səhiyyə sistemi, təcili tibbi yardım və digər həyati əhəmiyyətli xidmətlər

daxildir. Bu kimi strukturlar fasiləsiz, yəni həftənin 7 günü 24 saat fəaliyyət göstərməlidir və onların işini 4 günlük məhdudlaşdırmaq mümkün deyil. Hətta Almaniyada belə bu model yalnız bəzi sahələrdə eksperiment xarakteri daşıyır”.

S.Məmmədovun qənaətinə, əgər Azərbaycanda hər hansı bir özəl şirkət bu modeli tətbiq etmək istəsə, qanun buna icazə verir. Lakin dövlət qurumlarında belə bir dəyişikliyin baş verməsi üçün qanunvericilikdə əsaslı dəyişikliklər olmalıdır.

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
“Yeni Məşavət”

MUSAVAT

Son səhifə

N 150 (8760) 26 avqust 2025

AVQUST

Bunları bilirsinizmi?

- * Yuxusuzluq şikayəti ilə həkimə müraciət edən insanların IQ səviyyəsinin normadan yüksək olduğu müşahidə edilir.
- * İnsanlar yuxuladığı zaman qoxu ala bilmirlər.
- * Niaqara şəlaləsindən düşüb sağ qala bilən ilk insan Bobbi Liç evdə portağal qabığına basaraq yıxılmış və daxili qanaxma səbəbilə dünyasını dəyişmişdir.
- * Dəniz atı dünyanın ən sədaqətli canlısıdır. Çünki həyat yoldaşı öldükəndən qısa bir müddət sonra o da ölür.
- * İnsan ildə ən az 1460 ədəd yuxu görür.
- * "Karaoke" sözü yapon dilində "quru orkestr" sözünün qısaltılmasıdır. "Kara" yapon dilində boş deməkdir.
- * Ördəyin səsi əks-səda vermir.
- * Ən böyük quş yumurtası dəvəquşunundur. Yumurtı 15-20 santimetr uzunluğunda və ortalama 1,7 kiloqram ağırlığında. Qaynadılaraq bişirilməsi isə 40 dəqiqə çəkir.
- * Ən ağıllı heyvanlardan biri olan qarğalar, insanlar kimi yaşlı valideynlərini illər sonra gedib ziyarət edirlər.
- * Ağcaqanadlar əllərini ovuşdurub başlarından keçirmə hərəkətini, uçarkən əllərinə yapışan molekulları tə-

Kanadalı alimlərdən böyrək daşlarına qarşı yeni çarə

Böyrək daşları ağırlıq bir problemdir, dərmanlar həmişə nəticə vermir və bəzən cərrahiyyə yeganə çıxış yolu hesab olunur. Kanadalı alimlər isə maqnitlə idarə olunan mikrobotdan istifadə etməklə bu problemin alternativ həllini təklif ediblər. Yeni icad 12 mm uzunluğundadır və hidrojel-elastomer qarışığından hazırlanmış yumşaq ip şəklindədir. Robot kateter vasitəsilə sidik kisəsinə daxil edilir və sonra xarici maqnit manipulyatoru ilə hərəkət etdirilir. İp bükülərək sidik yolları boyunca daşlara doğru hərəkət edir. Hədəfə çatdıqdan sonra prototip xarici maqnitlə bərkidilir və bir neçə gün ərzində ureaza ifraz edir. Bu ferment sidinin turşuluğunu azaldır, nəticədə daş tədricən əriyir və təbii şəkildə çıxır. Robot özü də maye ilə birlikdə bədəni tərk edir. Laboratoriya sınaqlarında mikrobot beş gün ərzində daşların çəkisini orta hesabla 30% azaldı. Təsiri isə üç aya qədər davam edib.

ABŞ-də insanın ət milçəyi sürfələri ilə ilk yoluxma faktı aşkarlanıb

ABŞ-də insanın tropik ət milçəyi sürfələri ilə ilk yoluxması qeydə alınıb. Bu barədə "Reuters" agentliyi öz mənbələrinə istinadən məlumat yayıb. Bildirilir ki, yoluxma Qvatemaladan Merilend ştatına gələn bir şəxsə aşkarlanıb. ABŞ-də ilk yoluxma halı barədə məlumat ştatın baytarlıq həkimlərinə verilib. Qeyd edək ki, Amerika tropik ət milçəyinin sürfələri ev heyvanlarının və digər istiqanlı heyvanların əti ilə qidalanırlar. İlk olaraq milçəklərin yayılması Mərkəzi Amerikada və Meksikanın cənubunda qeydə alınıb, bundan sonra parazitlər digər bölgələrə də yayılıb.

Qadın ərini timsahın ağzından xilas etdi

Hindistanda bir kişi möcüzəvi şəkildə timsahın ağzından xilas olub. Hadisə Maharaştra ştatının Madhavapur kəndində baş verib. 45 yaşlı kişi arvadı və balası ilə birlikdə kanalı keçərkən yırtıcının hücumuna məruz qalıb. Timsah kişinin ayağından yapışaraq onu suya doğru çəkib. Kişinin köməyinə arvadı gəlib. Qadın ərinə çiyinə doladıqı parçanı atıb və kişi ondan tuta bilib. Onların qışqırığına ətraf sakinlər gəlib və timsahı çubuqlarla döyməyə başlayıblar. Nəhayət, timsah öz qurbanını buraxmaq məcburiyyətində qalıb. Yaralı yerli xəstəxanaya çatdırılıb.

Məşə departamentinin nümayəndələri bildiriblər ki, güclü yağışlar səbəbindən kanallarda suyun səviyyəsinin qalxması timsahların yaşayış məntəqələrinə yaxınlaşmasına şərait yaradıb. Xilasetmə komandalı sürünənlərə qarşı əməliyyatlar həyata keçirirlər.

Hindistan hakimiyyəti timsahların aktivliyinin pik həddə çatdığı yağış mövsümündə təhlükəsizlik tədbirlərini gücləndirir. 2024-cü ilin məlumatına görə, Uttar-Pradeş ştatında sürünənlərin insanlara 12 hücumu qeydə alınıb, bunlardan üçü ölümlə nəticələnib.

ABŞ-nin Oreqon ştatının ucqar bölgəsində alov dünyanın ən qədim və ən hündür ağaclarından birini məhv edir. Bu barədə "IFLScience" yazır. Son bir həftə ərzində yanğın 99 metrlik ağacın hündürlüyünü 15 metr azaldı. Menzis küknarı daxildən yavaş-yavaş yanır. Yanğının mənbəyi sual doğurur. Alimlər ağacı ildırım vurduğunu güman edirlər. Belə ki, yanğın ətrafdakı ağaclardan heç birinə keçməyib. Yanğın avqustun 16-da başlayıb və hələ də davam edir. Ağacın yaşının 450-500 il olduğu təxmin edilir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

ABŞ-də kitab 82 ildən sonra geri qaytarıldı

ABŞ-də kitabxanadan götürülən kitab 82 ildən sonra geri qaytarılıb. "Uşağımız, ailəsi və dostları" adlı kitab Texas ştatının San Antonio şəhərindəki kitabxanaya geri qaytarılıb. Qeyd olunur ki, kitab 1943-cü ilin iyulunda götürülüb və 28

gün ərzində qaytarılmalı idi. Lakin kitab 2025-ci ilin iyun ayında Oreqon-dan bağlama şəklində göndərilib. Bağlamamı göndərən şəxs qeyddə kitabı atasının əşyalarından tapdığını yazıb. O, kitabı nənəsinin götür-

düyünü güman edir. Nənəsi isə 1943-cü ildə işləmək məqsədilə Meksikaya göndərilib.

Bildirilir ki, 2021-ci ildə kitabxana gec qaytarılan kitablar üzrə cərimələri aradan qaldırıb, ona görə də heç bir ödəniş tələb olunmur.

Süni intellekt hüceyrələrin cavanlaşmasını 50 dəfə sürətləndirib

Elm adamları süni intellektdən istifadə edərək hüceyrələrin cavanlaşmasını sürətləndirməyi bacarıblar. Biotibbi məlumatlar üzərində təlim keçmiş GPT-4b micro, "Yamanaka faktorları" kimi tanınan dörd zülaldan istifadə edərək köhnələn hüceyrələri sürətlə gənc kök hüceyrələrə çevirə bilir. Bu hüceyrələr istənilən toxumamı formalaşdırmağa qadirdir. Əvvəllər bu zülalların təbii aktivliyi zəif olduğundan və onların süni tətbiqi çox ləng və qeyri-səmərəli olduğundan cavanlaşma prosesi yavaş gedirdi. Yeni versiya zülalların tətbiq səmərəliliyini 50 dəfə artıraraq yaşlı donorların hüceyrələrini sürətlə "cavanlaşdırmağa", onları gənc vəziyyətə qaytarmağa və DNT zədələrinin bərpasını yaxşılaşdırmağa imkan verib.

Müxtəlif qiymətləndirmələrə görə, bütün klinik sınaqlar 2027-ci ilin sonunadək başa çatacaq.

Britaniyada 13 il əvvəl bağında ağac kəsilsən qadın böyük məbləğdə cərimələndi

Britaniyanın Nyuport şəhərində 13 il əvvəl bağında 100 illik cökə ağacı kəsilsən ev sahibi 116 min funt-sterlinq (təqribən 265 min manat) məbləğində cərimələnib. Bu barədə "Mirror" nəşri məlumat yayıb. Ev sahibi Kler Rends ağacın potensial yanğın təhlükəsi yarada biləcəyindən narahat olaraq ondan qurtulmaq qərarına gəlib. Ağacın kəsilməsi ilə bağlı müraciəti bələdiyyə tərəfindən rədd edilsə də, qadın buna məhəl qoymayıb.

Cökə ağacına yaşına və dəyərinə görə müvəqqəti mühafizə sərəncamı tətbiq edilmişdi. Bu sənəd xüsusi mülkiyyətdə olsa belə, ağacların kəsilməsini, üstlərinin budanmasını, kökündən çıxarılmasını, qəsdən zədələnməsini və məhv edilməsini qadağan edir. Məhkəmə nəticəsində Rends 100 min funt sterlinq məbləğində məhkəmə xərclərini və 16 min funt sterlinq cəriməni ödəməli olacaq. Cəriməni ödəmək üçün ona 12 ay vaxt verilib.

Çinli qızın başından 15 santimetrlik bıçaq çıxarıldı

Çində həkimlər qızın başından 15 santimetrlik bıçaq çıxarıblar. Bu barədə "South China Morning Post" məlumat yayıb. Anasının sözlərinə görə, o, yataq dəstini dəyişərkən təsadüfən döşəkünü yelləyib və nəticədə yaxınlıqdakı 15 santimetrlik bıçaq uçararaq qızın başına sancılıb. Lakin xəstəxana işçilərindən biri ananın öz qızını qorxutmaq üçün bıçağı götürdüyünü və sonradan təsadüfən qızın başına vurduğunu iddia edib.

Polis hadisəni rəsmi olaraq ehtiyatsızlıq kimi təsnif edib, cinayət niyyətinin olmadığını təsdiqləyib. Bıçaq uşağın kəllə sümüyünün yumşaqlığı səbəbindən ona ölümcül zərər verməyib. Tibb heyəti bıçağı uşqurda çıxarıb. Hazırda qızın xəstəxanadakı vəziyyəti stabildir.

Ən təhlükəsiz Çin avtomobili açıqlandı

"Huawei" ilə birgə hazırlanmış böyük krossover "Aito Seres M8" Çində ən təhlükəsiz avtomobil seçilib. Bu barədə məlumat "CarNewsChina" saytında verilib. C-NCAP metodundan istifadə edilən sınaqlar və qəza testlərinin nəticələrinə əsasən, model reytingdə 93,7% nəticə əldə edib. Test zamanı qəza testləri zamanı sərnişinlərin və piyadaların təhlükəsizliyi, həmçinin təhlükəsizlik sistemlərinin işləməsi qiymətləndirilib. Bütün sınaqların nəticələrinə əsasən, "Aito M8" ən yüksək xal toplayıb və əvvəlki lider "Xiaomi SU7" sedanın 0,2% qabaqlayıb. Reytingdə üçüncü yeri "Zeekr Mix" (91,8%) tutur.

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Emil SALAMOĞLU

Lisenzia N: B 114
SAVI: 1.500

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.